

KERKENBELEIDSPLAN PAROCHIE HEILIGE HERMES 2026 – 2031

1 juni 2025

Inhoud

INLEIDING	5
1 SITUERING KERKGEBOUWEN - Januari 2025	6
2 FICHE PER KERKGEBOUW	7
2.1 SINT-HERMES	7
2.1.1 Identificatie	7
2.1.2 Beschrijving.....	7
2.1.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	13
2.1.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	14
2.2 SINT-MARTINUS.....	16
2.2.1 Identificatie	16
2.2.2 Beschrijving.....	17
2.2.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	26
2.2.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	27
2.3 SINT-ANTONIUS VAN PADUA.....	29
2.3.1 Identificatie	29
2.3.2 Beschrijving.....	29
2.3.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	31
2.3.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	31
2.4 SINT-PIETER	32
2.4.1 Identificatie	32
2.4.2 Beschrijving.....	32
2.4.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	36
2.4.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	37
2.5 ONZE-LIEVE-VROUW VAN ALTIJDDURENDE BIJSTAND	40
2.5.1 Identificatie	40
2.5.2 Beschrijving.....	40
2.5.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	42
2.5.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	43
2.6 KAPEL VAN ONZE-LIEVE-VROUW VAN WITTENTAK	44
2.6.1 Identificatie	44
2.6.2 Beschrijving.....	44
2.6.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	45
2.6.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	45
2.7 KAPEL VAN ONZE-LIEVE-VROUW VAN LORETTE.....	46
2.7.1 Identificatie	46
2.7.2 Beschrijving.....	46
2.7.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	48
2.7.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	49
3 NAAR EEN TOEKOMSTVISIE	50
3.1 Pastoraal plan Heilige Hermes parochie Ronse.....	50
3.2 Samenvoeging 5 parochies – Nieuwe parochie Heilige Hermes.....	52

3.3	Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht	53
3.3.1	Sint-Hermes	53
3.3.2	Sint-Martinus	54
3.3.3	Sint-Antonius van Padua	55
3.3.4	Sint-Pieter	55
3.3.5	Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand	56
3.3.6	Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Wittentak	56
3.3.7	Onze-Lieve-Vrouw van Lorette	56
4	BESLUIT	57

INLEIDING

Wettelijk kader – voortaan verplicht document

Elke gemeente moet een actueel kerkenbeleidsplan opmaken. Dat is zo bepaald in het [artikel 33/2](#) van het erediensdecreet van 7 mei 2004.

'Actueel' betekent dat het kerkenbeleidsplan niet ouder is dan zes maanden bij indiening van de meerjarenplanning van de kerkfabrieken (uiterlijk zes maanden na installatie van de nieuwe gemeenteraad). 'Goedgekeurd' betekent ondertekend door de bisschop en vastgelegd in een gemeenteraadsbesluit met de nieuwe gemeenteraad. Als gemeente beschik je ten laatste op 1 juni 2025 over het plan, als nieuwe fusiegemeente op 1 juli 2025.

Enkel met een actueel kerkenbeleidsplan kan je beroep doen op subsidies voor niet-beschermde kerken van het agentschap Binnenlands Bestuur en voor beschermde kerken van het agentschap Onroerend Erfgoed.

Om in aanmerking te komen voor een verhoogde erfgoedpremie van 60% moet een rooms-katholiek erediensgebouw beschermd als monument in het actuele kerkenbeleidsplan aangeduid zijn voor een ruimer gebruik dan louter de eredienst. Dit kan gaan om valorisatie, medegebruik, nevenbestemming of herbestemming. Wordt het erediensgebouw uitsluitend gebruikt voor de eredienst? Dan geldt het basispremiepercentage van 40%.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een fiche van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt door kerkfabriek Heilige Hermes in overleg met de gemeente Ronse en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Gent op datum;
- door de gemeenteraad van de gemeente Ronse op datum.

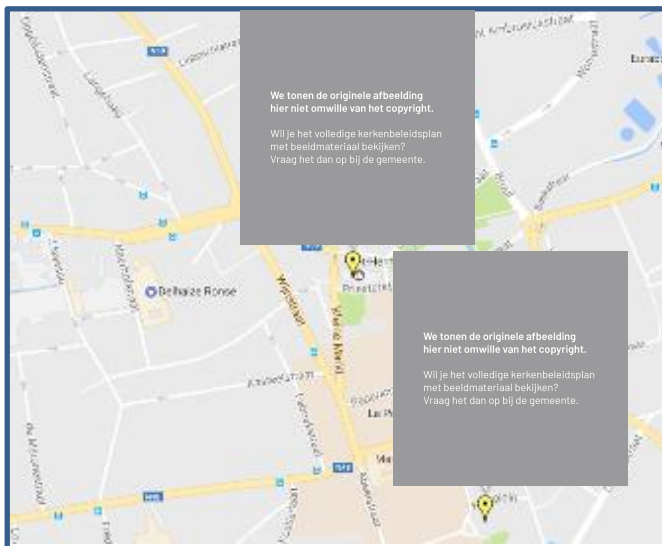
Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

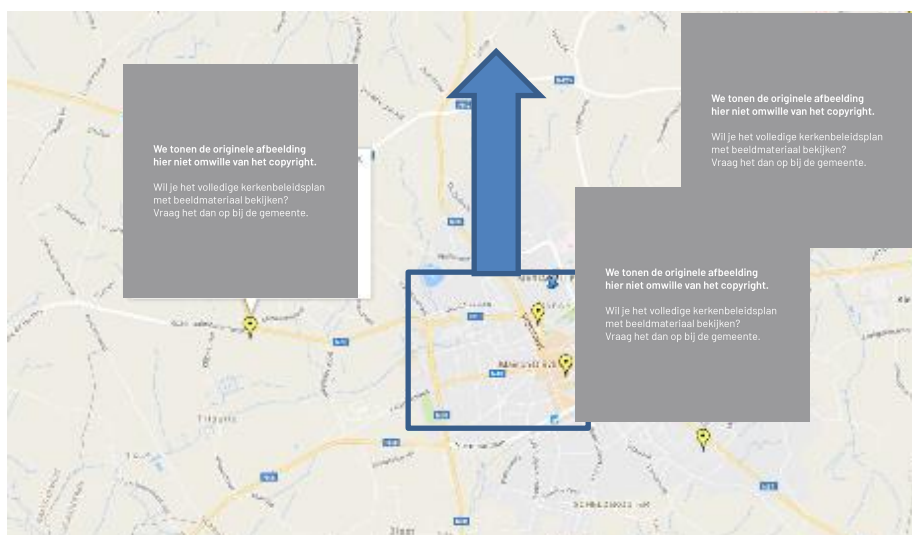
1 SITUERING KERKGEBOUWEN - Januari 2025

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Ronse:

- Twee centrumkerken:
 - ✓ Sint-Hermes, Kaatsspelplein z.n.;
 - ✓ Sint-Martinus, Kerkplein z.n.;

- Drie kerken aan de rand van de stad:
 - ✓ Sint-Antonius van Padua, Elzeelsesteenweg 299;
 - ✓ Sint-Pieter, Lorettestraat 102;
 - ✓ O.L.Vrouw van Altijddurende Bijstand (De Klijpe), Zonnestraat 514.

- Twee kapellen voor Mariadevotie:
 - ✓ Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Wittentak, Kapellestraat;
 - ✓ Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Lorette, Ijsmolen 105.

2 FICHE PER KERKGEBOUW

2.1 SINT-HERMES

2.1.1 Identificatie

Sint-Hermesbasiliek

Geografische ligging

Kleine Markt, zonder nummer, te 9600 RONSE
Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur:

Bisdom: Gent
Dekenaat: Oudenaarde
Parochie: Sint-Hermesparochie

Eigenaar: Kerkfabriek Heilige-Hermes

Beschermingen:

- Beschermd is aangeduid als beschermd monument [Parochiekerk Sint-Hermes en crypte](#) sinds 28-12-1936,
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Sint-Hermesbasiliek](#) sinds 20-06-2023,
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Sint-Hermes](#)
Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 20-06-2023.

2.1.2 Beschrijving

2.1.2.1 Cultuurhistorische waarde

Beknopte bouwgeschiedenis

De **kerk**: In het jaar **831** wordt voor het eerst een cella vermeld in de bronnen, volgens de overlevering gesticht door de Heilige Amandus (ca. 650-660) en toegewijd aan de Heilige Petrus en de Heilige Paulus.

9e eeuw: De relieken van de Romeinse martelaar Hermes worden van Kornelimünster (D) overgebracht naar Ronse. Daardoor wordt Ronse een belangrijk bedevaartsoord. In 880-881 wordt Vlaanderen aangevallen door de Noormannen. De monniken van het kapittel vluchten met de relieken terug naar Duitsland.

10e eeuw: Midden de 10de eeuw wordt opnieuw een vereringsplaats opgericht door een kapittel van kanunniken dat de relieken van Sint-Hermes terug naar Ronse brengt.

11e eeuw: Dankzij de bedevaarten voor genezing van zenuw- en geestesziekten wordt het kapittel zeer welstellend. Dit is merkbaar aan de evolutie van de kerk. De collegiaal wordt volledig

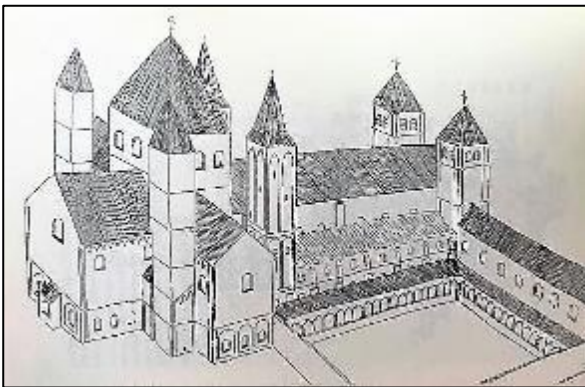
We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

getransformeerd in **romaanse stijl**, met een aparte ruimte voor reliekenverering, een crypte, die ingewijd wordt in 1089.

De **crypte** onder de Sint-Hermeskerk is één van de pareltjes die Ronse te bieden heeft. Het is één van de best bewaarde cryptes in West-Europa. Ze diende aanvankelijk als bewaarplaats voor de relikwieën van de Heilige Hermes, patroonheilige van de zenuw- en geesteszieken. Naast het prachtige bouwwerk leren we er de verschillende fasen kennen in de behandeling van de pelgrim op zoek naar genezing. In de middeleeuwen is Ronse immers een belangrijk bedevaartsoord.

12e-13e eeuw: De inwijding van de **kruisbasiliek in romaanse stijl** volgt in 1129. In 1267 stort de vieringtoren in en sleurt in zijn val een deel van de kerk en de crypte mee.

15e eeuw wordt een belangrijke bouwcampagne ingezet met de bouw van de **Brabant-gotische westertoren**. In 1478-1481 werden de zijkapellen van de H. Drievuldigheid en van Sint-Anna opgetrokken.

16e eeuw: Rond 1500 wordt de toren afgewerkt. In 1505 vangt men aan met de nieuwbouw van de zuidelijke beuk **in gotische stijl**. In eerste instantie wordt hier een kamer des kosters

ingericht, maar deze geconcipeerde kamer krijgt een nieuwe bestemming want het idee ontstaat om in deze nis een beeld van Sint-Hermes te plaatsen. Het beeld wordt besteld bij Johanne De Bruune. Na het zuidertransept volgt de nieuwbouw van het koor van 1510 tot 1526. In 1559 is Ronse het toneel van een verschrikkelijke brand die een groot deel van de stad en een aanzienlijk deel van de kerk in de as legt. Enkel toren, koor en zuidertransept die reeds overwelfd zijn blijven gevrijwaard. Een periode van wederopbouw volgt, in 1566 bekroond met de plaatsing van een imposant koordoksaal in renaissancestijl. Maar 1566 is ook het jaar van de Beeldenstorm, gekenmerkt door opeenvolgende vernielingen. Vele kunstschaten, waaronder het renaissance-doksaal gaan hierbij verloren. Het fraaie vieringkruis wordt gespaard en is het oudste beeld in de kerk.

17e eeuw: In 1638 wordt het schip en het noordertransept overwelfd. Pas vanaf 1664 is er weer geld voor verdere verfraaiingswerken, onder meer aan het Sint-Hermesaltaar. Het Sint-Anna-altaar dateert van 1675, net als drie van de vier barokke vieringbeelden.

19e eeuw: De Franse Revolutie zorgt weer voor verval van de kerk. Deken Liedts laat in 1859 op eigen kosten de noordelijke zijkapellen bouwen op de plaats waar voorheen het klooster bij de kerk aanleunde. Tussen het zuidertransept en de kleedkamer der kanunniken laat hij de huidige sacristie optrekken.

(Gravure van August Delfosse 1850)

20e eeuw: In de 60-er jaren volgt een nieuwe periode van verval ten gevolge van een geschil tussen architect en aannemer van de exterieurrestauratie.

21e eeuw: Vanaf 2008-2010 vinden de eerste restauratiewerken plaats en groeit een consensus om de Sint-Hermeskerk in haar geheel te revaloriseren.

In een **eerste fase** werden het koor en transept grondig gerestaureerd. De inhuldiging van de gedeeltelijke restauratie door toenmalig aartsbisschop André-Jozef Léonard vond plaats op 29 augustus 2010.

De verdere restauratie werd bespoedigd mede omdat de voormalige collegiale Sint-Hermeskerk met de bijhorende crypte op 16 oktober 2018 door de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst en de Regeling van de Sacramenten, bij decreet ondertekend door kardinaal Robert Sarah, namens Paus Franciscus tot **basiliek** verheven werd. De feestelijke inhuldiging, door de Gentse bisschop Luc Van Looy en pauselijk nuntius Augustine Kasujja, had plaats op 2 februari 2019. De verheffing wordt jaarlijks met 'Basiliekfeesten' herdacht tijdens het weekend dichtst bij 22 februari, feest van de Cathedra van de H. Petrus.

De **voorlaatste restauratie fase** werd vanaf oktober 2020 aangevat. De daken werden grondig vernieuwd, een energiezuinige centrale verwarming werd geïnstalleerd, de vroegere toegang van de basiliek naar de crypte is mooi heropend (28.8.2022), de crypte (1089) werd glansrijk gerestaureerd, de opgegraven grondvesten van de zaalkerk (ca. 950) werden geïntegreerd en toegankelijk gemaakt.

Het **einde van de integrale restauratie** van de basiliek werd op 23 februari 2025 gevierd in het kader van de 6de basiliekfeesten, met als hoofdcelebranten Mgr. Lode Van Hecke, bisschop van Gent, Luc Van Looy, ere-bisschop, Franco Coppola, pauselijke nuntius. De twee markante feiten voor de basiliek, haar verheffing en heropening, worden door de gedenkplaten bij de ingang blijvend in herinnering gebracht.

Korte bespreking orgel en roerend erfgoed

- Het Pierre Schyvenorgel van Sint-Hermes

Als telg van de Belgische symfonisch-romantische orgelbouw wordt het orgel van Sint-Hermes in 1896 gebouwd door Pierre Schyven uit Elsene-Brussel. Eerder had deze vooraanstaande orgelbouwer het Antwerpse kathedraalorgel gebouwd (1891), het orgel van de kathedraal van Murcia in Spanje (1857) en orgels wereldwijd. Met zijn innemende soloregisters én zijn diepe grondstemmen benadert het Sint-Hermesorgel het klankidoom van het in de 19e eeuw tot stand gekomen symfonisch orkest. Vergelijkbare instrumenten bouwde Schyven in de Koninklijke Kerk te Laken, in de hoofdkerken van Oostende, Kortrijk, Wetteren en Eeklo.

- Van het **roerend erfgoed** van de kerk is er zowel een papieren inventaris voorhanden als een digitale inventaris bij het CRKC: <http://crkc.be/databank-parochiekerken>

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

- In de recente bezoekersgids van de basiliek (april 2025) opgemaakt door de Rector van de basiliek wordt aangegeven welke erfgoederen er zichtbaar opgesteld staan. Een project moet opgezet worden om de waardevolle gewaden met die van de te behouden Sint-Martinuskerk te verenigen en ze publiekelijk toegankelijk te maken.

Cultureel erfgoed: De Fiertelommegang.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

In de middeleeuwen komen uit alle hoeken van het land geesteszieken op bedevaart naar Ronse om genezing te vinden bij Sint-Hermes. De voorwaarde om die genezing te kunnen krijgen is een tegenprestatie onder de vorm van een fysieke inspanning. Zo ontstaat de Fiertelommegang, een jaarlijkse dagtocht van 32,6 km

In 2009 wordt de Fiertel toegevoegd aan de lijst van Immaterieel Cultureel Erfgoed Vlaanderen. Momenteel worden stappen ondernomen om de Fiertel door Unesco te laten erkennen als Werelderfgoed.

De Ommegang Michel Provost

De zondag na Pinksteren, op Drievuldigheidszondag, wordt het schrijn dat dateert van 1584 met de Belleman op kop in een grote kring rond de stad gedragen. Zo wordt iedereen die zich binnen die kring bevindt beschermd tegen geestesziekte.

De relieken van St.-Hermes worden bewaard in een reliekenschrijn. Op 6 juni 860 werden de relieken van de St.-Hermes van Kornelimünster (Aken) naar Ronse overgebracht. Het schrijn is te bewonderen in de zuidertransept van de kerk. Het reliekenschrijn is ondertussen toegevoegd aan de prestigieuze **Topstukkenlijst** van de Vlaamse Gemeenschap en thans (2025) door het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK-IRPA) schitterend gerenoveerd.

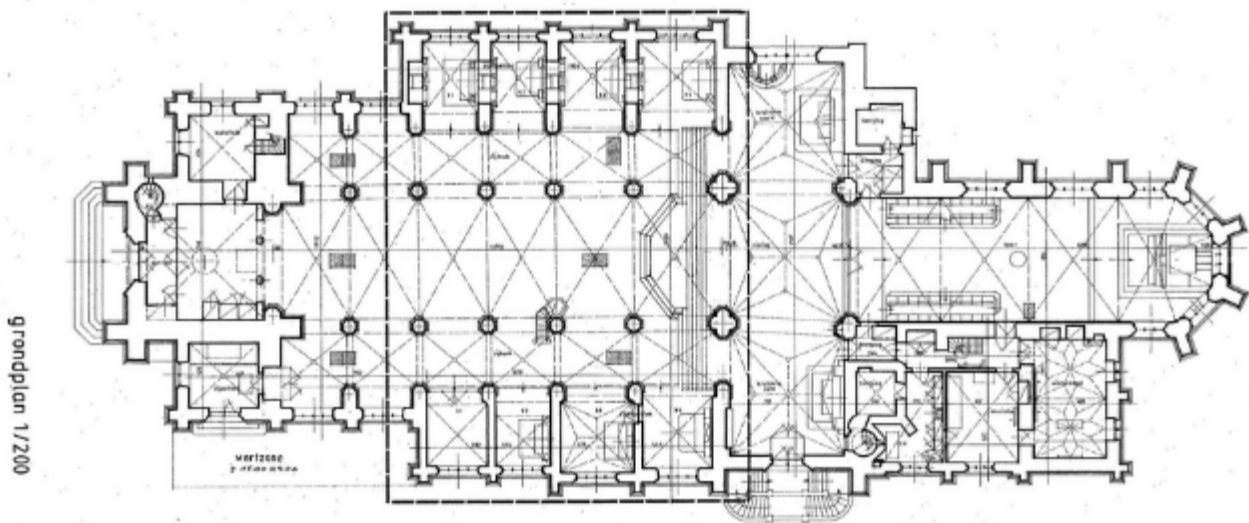
De Fiertel is een lange tocht en een gezonde traditie waaraan jaarlijks meer dan 5 000 enthousiaste Ronsenaars, bedevaarders en sympathisanten deelnemen. De echte Fiertelgangsters beginnen hun ommegang al om 07.00 u. 's morgens met een plechtige Eucharistieviering waarna de Burgemeester volgens de traditie aan de Deken de toestemming vraagt om het schrijn mee te mogen nemen op tocht. Intussen is er een grote massa mensen bijeen op de Kleine Markt, voor de ingang van de kerk, en kan de ommegang van start gaan. Het schrijn wordt getorst op de schouders van vier dragers. Aan de kop van de stoet stapt de Belleman die met twee bellen de cadans aangeeft.

Praktisch:

Fiertelzaterdag	12.00 u.	Feestelijk klokkengeluid van op de Sint-Hermestoren, kanongebulder door de Sint-Hermesgilde in het Bruulpark en Fiertelconcert op de beiaard.
	15.00 u.	Trommelfluitje kondigt de Fiertel aan.

	17.00 u.	Pontificale Eucharistieviering in de St-Hermesbasiliek voor de overleden bedevaarders en vereerders.
Fiertelzondag	7.00 u.	Pontificale Fiertelmis in de basiliek voor de bedevaarders en vereerders
	8.00 u.	Ceremonie met plechtige aanvraag door de Burgemeester voor het bekomen van het schrijn. Na de toestemming kan de Fiertel van start gaan.
	17.00 u.	Plechtige terugkeer van de Fiertel met het schrijn voorafgegaan met historische processie waarna afsluitend Te Deum in de basiliek.

2.1.2.2 Architecturale mogelijkheden

St.-Hermes heeft een capaciteit van 300 nieuwe comfortabele stoelen. De middenbeuk en twee zijbeuken met zijkapellen werden recent gerestaureerd. Het zeven treden hoger gelegen transept en koor is gebouwd boven een zeer ruime crypte, op deze van de St-Baafskathedraal na, de grootste van het land. Het neogotisch hoogaltaar met gepolychromeerd houten retabel dateert van 1890.

Voor de verwarming van koor en transept hebben we vloerverwarming en voor de sacristie en de weekkapel werd een condensatieketel geplaatst.

De elektrische installatie binnen de kerk is vernieuwd. Alle toestellen zijn uitgerust met energiebesparende ledstralers.

De bijgebouwen zijn gelegen ten noorden en ten zuiden van het koor. Naast het Maria-altaar bevinden zich twee kleine lokalen die dienst doen als berging. Vanuit het koor of via een deur naast het St.-Hermes altaar kan men naar een kleine keuken, opbergruimte, toilet, stookruimte, sacristie en weekkapel. Opvallend in deze weekkapel zijn de kruisribgewelven. Aan de inkom links bij het betreden van de basiliek is er een nog te restaurerende onthaalruimte.

De basiliek, zowel de bovenkerk als de onderliggende crypte, is op de eerste plaats een cultusruimte en wordt als dusdanig door de bevolking gepercipieerd. In tweede instantie staat de hele basiliek als 'open kerk' open voor zoveel mogelijk evenementen die enigszins passend zijn. Op

de eerste plaats zijn er de talrijke toeristische bezoeken die door de stad bij overeenkomst geregeld worden.

2.1.2.3 Bouwfysische toestand

De geschiedenis heeft zijn invloed gehad op de evolutie van de kerk en het interieur. Er waren perioden van bloei en perioden van verval. Denken we maar aan meerdere branden die stad en kerk hebben geteisterd; er was de **Beeldenstorm**, de **Franse Revolutie** ...

Uit onderzoek is gebleken dat het kerkinterieur (muren, zuilen, gewelven) zoals in het verleden gebruikelijk was volledig met een afwerkingslaag was bedekt. Deze bedekking werd zowel over de

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

natuursteen als over de baksteen aangebracht. De kleurenkeuze varieert volgens de periode. In 1865 is er een eerste maal sprake van restauratie en heeft men het expliciet over een ontleistering van het interieur. De interieurafwerking zoals we die tot op vandaag kennen kwam tot stand in de 19e eeuw.

In de jaren 1960 volgde een nieuwe periode van verval waarbij talrijke cultuurhistorische getuigen verloren gaan. Verwaarlozing, onberedeneerde ingrepen en schade veroorzaakt door het gebouw zonder dakbedekking langdurig bloot te stellen aan regen en wind laten het interieur in een jammerlijk vervuilde toestand achter.

In de loop der laatste jaren komen allerlei nieuwe initiatieven tot stand. Voor het interieur werd een algemene voorstudie uitgevoerd. Deze voorstudie werd ontworpen door het studie bureau Lode De Clercq uit Antwerpen en uitgevoerd door het bureau Vandenborre uit Lovendegem.

Binnenrestauratie 1ste fase: 2008-2010 **koor, transept met viering, sacristie en weekkapel**

Deze restauratiewerken worden uitgevoerd van oktober 2008 tot einde 2010. De gewelven met baksteenbeschildering zijn er slecht aan toe. Grote hoeveelheden water hebben de aanwezige zouten naar de oppervlakte van de steen laten migreren. De baksteen zelf is over ongeveer 3 mm aangetast.

De gewelven worden grondig gereinigd, krijgen een behandeling met verstevigingsproduct en worden herbepleisterd. Op deze nieuwe bepleistering wordt een afwerkingslaag op basis van kalk aangebracht. De wanden worden grondig gesaneerd. De sterk vervuilde en door zouten gecontamineerde pleisterlaag wordt verwijderd. De wanden worden opnieuw bepleisterd met een licht hydraulische kalkmortel en worden in een effen lichtwitte tint geschilderd.

De muurvlakken onder de vensters in het hoogkoor, versierd met neogotische damastschilderingen worden gerestaureerd. De zuilen, in de 19e eeuw ontleisterd, worden grondig gereinigd, zo ook het koor, bestaande uit hoofdaltaar, retabel en lambrisering. De 4 barokbeelden ter hoogte van de vieringsteunen worden afgeborsteld en bijgewerkt.

De integrale restauratie van de basiliek 2020-2025

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

- Een grondige renovatie van daken, nokken, het plaatsen van een onderdak en het vernieuwen van de goten en afvoerpijpen.
- De installatie van een energiezuinige centrale verwarming in het schip en het plaatsen van een nieuw energiezuinige condensatieketel voor de bestaande installatie (vloerverwarming) in het koor, transept, sacristie en winterkapel.
- De renovatie van de crypte (1089) met het integreren en toegankelijk maken van de opgegraven

grondvesten van de Karolingische zaalkerk (ca 950). Tegelijk wordt de historische toegang vanuit de basiliek naar de crypte (benedenkerk) heropend (28.8.2022).

- Hiaten bij de restauratie van hoogkoor en dwarsbeuk (2001-2010) worden weggewerkt.
- Opfrissen van de schilderwerken in het hoogkoor en dwarsbeuk.
- Renoveren van de Hermestribune en de beeldengroep met ondermeer het sculpteren van een nieuwe romp voor het Hermespaard.
- In het schip wordt het triforium heropend.
- De baksteenimitatie in de zijbeuken en het schip verdwijnt en zowel het schip als de zijbeuken worden geschilderd.
- De zuilen en de vensterstijlen van de glas-in-loodramen worden behandeld als deze in de Coleta-kapel. De glas-in-loodramen en schilderijen worden eveneens gerestaureerd.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

- De toegang naar de crypte en de Mariakapel (fase 3) wordt verder afgewerkt en men maakt ruimte vrij voor het inrichten van een lapidarium.
- De verschillende zijkapellen krijgen hun vroeger neogotische decoratie terug.
- Het inkomportaal wordt vernieuwd en er wordt een nieuwe centrale inkomdeur geplaatst.
- De veiligheids- en nutsvoorzieningen in basiliek en crypte worden vernieuwd.

2.1.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Sint- Hermesbasiliek bevindt zich binnen het historisch centrum van de stad, bekend onder de naam **De Vrijheid**. De Vrijheid was van de 10e eeuw tot aan de Franse Revolutie een afzonderlijk gebied omsloten door grachten, hagen en beken. Het was als het ware een stad binnen de stad, volledig in handen van het kapittel. De Sint-Hermeskerk en de cultus rond Sint-Hermes zijn cruciaal geweest voor de ontwikkeling van dit stadsdeel.

Vandaag heeft dit stadsdeel nog steeds een enorm potentieel aan gebouwen met een belangrijke erfgoedwaarde.

Binnen een nieuw strategisch ontwikkelingsplan voor het museaal en toeristisch kwartier blijft de Sint-Hermeskerk het hart van de Vrijheid. De kerk komt centraal te staan in de aan te leggen voetgangerszone.

De nieuwe landschappelijke parking Familia, met meer dan 100 parkeerplaatsen, biedt samen met de bestaande parking achter het stadhuis ruim voldoende capaciteit voor de bezoekers van de kerk en crypte.

De stad maakt gebruik van de heraanleg om een toegang voor mindervalide personen te realiseren. Dit aan de hand van een zachte helling naar de zijingang. Deze wordt gerealiseerd in hetzelfde materiaal als de pleinen en sluit naadloos aan op de publieke ruimte.

Langs de noordkant bevindt zich het Park R. Pechère met zijn historische opgravingen. De zuidkant omvat het Albertpark. Dit park wordt opnieuw aangelegd, omgeven door water worden in het park bloemenrijke struiken en verschillende zitbanken geplaatst.

Een nieuw lichtplan moet de architecturale kracht van de Sint-Hermeskerk versterken.

2.1.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De Sint-Hermesbasiliek wordt intens **voor de katholieke eredienst** gebruikt. Zowel tijdens het weekend (zondag 11 u) als tijdens de week (dagelijks 11 u) zijn er eucharistievieringen. De zaterdag werd gereserveerd voor uitvaarten en huwelijken.

De Sint-Hermesbasiliek is evident innig verbonden met de voor de gemeenschap van Ronse kenmerkende **cultus van de martelaar Hermes**. Ze is de bewaarplaats van zijn relieken die alhier sinds 860 berusten. Op vaste dagen wordt de Stadspatroon er jaarlijks onder grote aandacht gevierd: op Hemelvaartsdag, de zaterdag en zondag na Pinksteren (Drievuldigheidszondag, Weekend van de grote Fiertelommegang), de negende dag erna (slot van de Sint-Hermesnoveen), de zondag hierna, de zondag na 28 augustus.

Drie vaste genootschappen ondersteunen de Hermescultus en zijn aanwezig bij de publieke vieringen: **het Stedelijk Fiertelcomité, de Maatschappij der Draggers van Sint-Hermes, de aloude Sint-Hermesgilde**. Sedert 2009 is de Fiertel (d.i. de jaarlijkse tocht met de relieken van Sint-Hermes omheen de stadsgrenzen) erkend als Vlaams immaterieel cultureel erfgoed. Het dossier voor de erkenning door UNESCO wordt momenteel grondig voorbereid.

De Sint-Hermeskerk is de vaste onthaalplaats voor meerdere **officieel stedelijke manifestaties**: het Te Deum op de Nationale Feestdag en Koningsdag, de herdenkingsdiensten n.a.v. V Day en op 11 november, de 11 juli viering, het jaarlijkse Sint-Barbarafeest van de Stedelijke Brandweer. Daarnaast houden socio-culturele verenigingen zoals het Davidsfonds en OKRA er jaarlijks vieringen.

De Sint-Hermeskerk, met zijn befaamd romantisch Schyvenorgel en gunstige akoestiek, staat open voor **diverse gastconcerten**. Aan de kerk zelf is één van de oudste koren van het land, het **Sint-Gregoriuskoor**, verbonden evenals de **Schola Gregoriana**, één van de weinige koren in Vlaanderen die het Gregoriaans erfgoed zuiver tot leven weet te brengen en waarop door de Sint-Baafskathedraal in Gent eveneens beroep wordt gedaan. Beide basiliekkoren luisteren bepaalde erediensten op en verenigen zich om alhier concerten aan te bieden.

De toren van de Sint-Hermesbasiliek herbergt een volwaardige beiaard met 49 klokken (totaalgewicht 12 211 kg), bovendien 4 luidklokken (Paolaklok 2 355 kg; Salvatorklok 1 806 kg; Mariaklok 1 250 kg; Hermesklok 981 kg). Onder leiding van het Stedelijk Beiaardcomité en de Stadsbeiaardier wordt jaarlijks een programma uitgewerkt dat naast weekbespelingen (meestal op zaterdag om 11 u.) tijdens de zomerperiode hoogstaande concerten door gastbeiaardiers aanbiedt.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Met de **Sint-Hermescrypte** vormt de bovenliggende collegiale Sint-Hermeskerk één historisch-cultureel en religieus geheel. De bezoekers van beide gebouwen kunnen bij de Toeristische Dienst van de Stad Ronse terecht voor deskundige rondleidingen. Ook de unieke Sint-Hermescrypte blijft op de eerste plaats een cultusruimte. In het oostelijk gedeelte hebben geregeld doopsel- en huwelijksvieringen plaats. (Foto de H. Stefanus kapel in de crypte).

Ieder jaar, op 28 augustus, de liturgische herdenkingsdag van de martelaar Hermes, worden zijn relieken in processie naar de crypte gebracht en wordt onder toenemende belangstelling Eucharistie gevierd. Voor de retour processie houdt de Stadsconservator een referaat waarin recente historische bevindingen worden meegedeeld.

In de Sint-Hermescrypte hebben verder onder strikte voorwaarden **culturele manifestaties** plaats, meestal op initiatief van de stedelijke Cultuurdienst. Algemeen maakt de voortreffelijke samenwerking tussen de kerkelijke en stedelijke verantwoordelijken het mogelijk dat de crypte zowel religieus als cultureel een open ruimte is.

2.2 SINT-MARTINUS

Gebruikte bronnen:

- Pastoraal Plan Heilige Hermes Parochie Ronse dd. 3/10/2024,
- Notulen & documenten van de kerkfabriek,
- Beheersplan Sint-Martinuskerk Ronse.

2.2.1 Identificatie

Sint-Martinus

Geografische ligging

Kerkplein z.n., 9600 Ronse
Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

Bisdom: Gent
Dekenaat: Oudenaarde
Parochie: Heilige Hermes

Eigenaar: Stad Ronse

Beschermingen:

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Sint-Martinus](#) sinds 20-06-2023,
- is aangeduid als beschermd monument [Parochiekerk Sint-Martinus](#) sinds 16-07-2014,
- is aangeduid als beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek [Parochiekerk Sint-Martinus, pastorie en omgeving](#) sinds 11-06-1981, omwille van:
 - ✓ de historische waarde van het gebouw letterlijk verweven met de geschiedenis van de stad,
 - ✓ de architectonisch historische waarde van een zuiver neogotisch gebouw,
 - ✓ de artistieke waarde van de eenheid in stijl tussen het gebouw, interieur en meubilair,
 - ✓ de sociaal-culturele waarde van een homogeen gebouw met een specifieke akoestiek".

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.2 Beschrijving

2.2.2.1 Cultuurhistorische waarde

Eind 19e eeuw was de oude Sint-Martinusparochiekerk gelegen in de Sint-Martensstraat binnen "de Vrijheid" van Ronse, ten zuiden van de Sint-Hermeskerk, vervallen en te klein geworden.

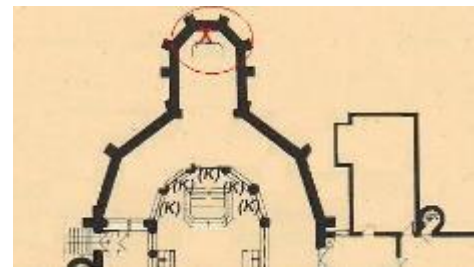
Gestimuleerd door de toenmalige katholieke, ultramontaanse burgemeester Ephrem De Malander wordt voorgesteld een nieuwe parochiekerk op te richten. Op 12 december 1891 gaat de gemeenteraad van de stad Ronse akkoord om de nieuwe kerk te bouwen. Het gebouw werd ook gesponsord door de nieuwe gefortuneerde en invloedrijke families van textielindustriëlen die eind 19de eeuw een grote rol speelden in de economische bloei van de stad.

De nieuwe Sint-Martinuskerk werd opgetrokken in het hart van de nieuwe burgerwijk op een moerassig gebied dat kunstmatig opgehoogd werd en ten Noorden van de in 1861 aangelegde spoorlijn Oudenaarde-Ronse.

De bewaarde plans dateren van 1891-92 en zijn van de hand van de Gentse architect Modeste De Noyette (1847-1923), een vriend van burgemeester De Malander.

Op 11 september 1892 starten de werken. Op 18 september 1893 wordt de eerste steen gelegd door deken Mortiers in het bijzijn van pastoor Pycke en onderpastoors De Vos en Van Dorpe. Deze eerste steen 'Lapis primarius' wordt ingemetst op 2m hoogte in de binnenmuur van de Sacramentskapel, het meest oostelijke deel van de kerk. Het was toen gebruikelijk om de 'eerste steen' achter het hoofdaltaar in de muur te plaatsen (zie schema).

Vier jaar later, op 19 september 1896, werd het Heilig Sacrament van de oude kerk onder grote belangstelling naar de nieuwe kerk overgebracht. De eerste mis werd opgedragen door Pastoor Pycke. De kerk werd plechtig ingewijd op 10 juni 1899 door Mgr. Stillemans, bisschop van Gent.

ARCHITECTUUR

Het oeuvre van de architect is geïnspireerd door de 13e eeuw Scheldegotiek. De plattegrond in de vorm van kruisbasiliek heeft een asymmetrisch geplaatste westtoren, een schip en zijbeuken van zes traveeën (vier aan de noordzijde door de inplanting van de toren), de dwarsbeuk, het koor van twee traveeën met vijfzijdige sluiting, de twee zijkapellen en een kooromgang met zevenzijdig uitgebouwde askapel, ook Heilig Sacramentskapel genoemd. De ruime, in L-vorm gebouwde sacristie sluit aan ten zuidoosten – zie plattegrond achteraan de folder.

Indrukwekkend, streng en zeer gaaf bewaard interieur in rode baksteen. Het kerkgebouw opgetrokken uit baksteen van Lessines met verwerking van blauwe hardsteen van Soignies op een sokkel van Doornikse kalksteen en Franse steen voor de gewelfribben, bogen en gewelven. Door de afwisseling van deze materialen werd een veelkleurig effect bereikt. Het dakgebinte werd een volledig ijzeren constructie en het torendak kreeg een metalen hoofdstructuur.

Zoals de foto hieronder aantoont heeft de basilicale ruimte een drieledige opstand ten 1e de spitsboogarcade op zuilen met achthoekige sokkel en knopkapiteel, ten 2e een triforium en ten 3e

de ramen. Het geheel is overwelfd met bak- en zandstenen kruisribgewelven op gebundelde ribben en een stergewelf in de kruising.

Een triforium is een gang boven de zijbeuk in een kerk, boven de arcaden die staan tussen het schip en de zijbeuk.

Het triforium vindt zijn oorsprong in de basiliek waar het werd gebruikt voor handel en het voeren van discussies.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Naar ontwerptekeningen van 1894-96 van De Noyette werd het volledig nieuwe meubilair (altaren, koorbanken, communiebanken en biechtstoelen) uitgevoerd door het meubelatelier van Remi Rooms en in 1903 in de kerk geplaatst.

De glasramen van Jozef Casier, Gustaaf Ladon en Camille Ganton-Defoin werden geplaatst in 1897, 1914 tot 1919 en 1928.

Vijf schilderijen zijn afkomstig uit de oude Sint-Martinuskerk: "**Jezus aan het kruis**"; "**Heilige Hubertus**"; "**Heilige Martinus**"; "**Heilige Franciscus Xaverius**"; "**Piëta met wenende engelen**"

In 1972 werd een gedeelte van de sacristie, onder leiding van architect M. Delgutte, tot weekkapel ingericht. De preekstoel werd verplaatst en de communiebank omgevormd tot altaar. Een nieuwe bevoering met een geïntegreerd verwarmingsstelsel dateert van 1976. Tussen 2006 en 2010 werden de gevels en het dak gerestaureerd.

EXTERIEUR

Sterk verticaal geritmeerde zijgevels en transeptgevels met hoge puntgevels tussen versneden steunberen en drielicht in spitsboognis.

Op de zuiderzijgevel (kant Boudewijnpark) staat het **Heilig Hartbeeld** ter nagedachtenis van de gesneuvelden van beide wereldoorlogen. Het beeld stond oorspronkelijk op de hoek van de pastorie. Het werd na de sloop van de pastorie op de zuidwesthoek van het transept geplaatst.

Een asymmetrische westgevel met hoge puntgevel, links geflankeerd door een vijf geledingen hoge vierkante toren, afgelijnd door versneden steunberen, onder hoge naaldspits en cilindrisch traptorentje in oksel. In het uitgewerkt spitsboogportaal is het timpaan voorzien van een centrale beeldnis met **Sint-Martinusbeeld**.

De noordgevel met uitgewerkt zijportaal voorafgegaan door vier treden met ijzeren leuningen. Een uitgewerkte spitsboogvormige beeldnis met beeld van **Onze-Lieve-Vrouw met kind** siert de blinde muur erboven.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

H.Hart

Sint-Martinus

O. L.Vrouw

INTERIEUR

In uurwijzerzin wordt de rondgang van de kerk besproken, beginnende met nr.1 "INGANG" - zie de plattegrond op het einde.

1.INGANG

Piëta - Gepolychromeerd beeld

Glasramen:

*(A): de H. Augustinus en zijn moeder de H. Monica

*(B): De drie hoge glasramen en het roosventer van de westgevel toont in het midden Sint-Martinus; links en rechts Sint-Andreas en Sint-Ephrem; het linkse glasraam is onderaan gedateerd "A.D. 1897"

Taferelen uit het leven de H. Efram (naamheilige van Efram DE MALANDER (1843-1939), burgemeester van Ronse (1872-1895) en volksvertegenwoordiger voor het Arrondissement Oudenaarde (1887- 1898)

2. LINKER ZIJBEUK

Dooptont in de doopkapel afgesloten door neogotisch gesmeed ijzeren hek - Calvariekruis en beelden van Maria en Johannes

Vijf eikenhouten **neogotische biechtstoelen** - Twee in de linkerbeuk en drie rechts - let op de opengewerkte deurtjes met verschillende schildjes

Schilderij: De Emmaüsgangers - onbekend auteur

De zijbeuken bevatten **een reeks van tien driedubbele glasramen**. Het middelste van ieder drieluik stelt een tafereel voor uit het leven van Christus (Nieuwe Testament). Het linkse en rechtse glasraam worden geïllustreerd door voorstellingen uit het Oude Testament. Iedere reeks heeft een gemeenschappelijk thema. Onderaan staat telkens de schenker en opdrachtgever en het jaartal: b.v. : "*in memoriam / familiae* [industriëlen van Ronse zoals bijvoorbeeld Portois-Dopchie] / *anno domini* MCMXIV, MCMXV of MCMXVI".

*(C): De dood van Abel - **Jezus ontmoet zijn moeder** - De moed van de Makkabese vrouw - Thema: het lijden van een moeder

*(D): Het offer van Izaak – **Het offer van Christus** - De bronzen slang Thema: het kruis

*(E): De redding van Jonas - **Versijning van de verrezen Christus** - Ontsnapping van Samson uit Gaza - Thema: overwinning op de dood

*(F): De opneming ten hemel van Henoch - **Hemelvaart van Christus** - De opneming ten hemel van Elias - Thema: opneming ten hemel

3. LINKER DWARSBEUK

Schilderijen: Sint-Franciscus Xaverius met twee bedelaars, 19de eeuw en "Heilige Hubertus geknield voor het hert" gesigineerd en gedateerd "*M. De Visch, 1761*"

Bas-reliëf in natuursteen in een rijk versierde nis: Sint-Martinus deelt zijn mantel met arme

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Neogotische orgelkast

Orgel van 1898 gebouwd door de gebroeders JORIS uit Ronse op het doksaal, uitzonderlijk geplaatst ten noorden van het koor. Het orgel is de eerste opdracht van de firma "Frères Joris". De gebroeders Joris stammen uit een familie van orgelbouwers oorspronkelijk in Menen gevestigd.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Het orgel werd volledig gerestaureerd door ingenieur-orgelbouwer Paul Andriessen. Meer info op

Orgels in de Vlaamse Ardennen:

<http://svenvermassen.wixsite.com/orgelvlaamseardennen/sint-martinus>

Glasramen: *(G): Naamheiligen en taferelen uit het leven van Jezus

4. KAPEL VAN ONZE-LIEVE-VROUW

Altaar met gepolychromeerde retabels en centraal beeld van Onze Lieve Vrouw en wordt links en rechts geflankeerd door beeldhouwde taferelen.

Glasramen: *(H): Taferelen uit het leven van O.L.-Vrouw

5. KOOROMGANG

De **monumentale kruiswegstaties** in kunststeen zijn ingewerkt in de kooromgang in 1927 en getuigen van de kunstzinnige uitvoering van beeldhouwer Alois De Beule (1861-1935).

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

De kooromgang is gescheiden van het koor door een gesmeed hekken van L. Blanchaert.

Glasramen:*(I): Naamheiligen van de toenmalige leden van de kerkfabriek, hun echtgenote en kinderen

6. H. SACRAMENTSKAPEL

Neogotisch Heilig Sacrament-altaar met hardstenen tafel en gepolychromeerd houten retabel met centrale nis met calvarie en bekronende engelenfiguren. Achter het altaar in de muur bevindt zich de eerste steenlegging.

Glasramen:* (*J*): Naamheiligen en wapenschilden (met referenties naar de stad, het land, de paus en de bisschoppen van toen)

7. KOOR

Het **neogotisch hoofdaltaar** van zwarte natuursteen is voorzien van ingewerkte koperen reliëfplaten die het leven van de patroonheilige Sint-Martinus voorstellen en van een verguld tabernakel onder baldakijn. In 1976 werd de eikenhouten communiebank omgebouwd tot het huidige altaar vooraan in het koor. Op de neogotische eikenhouten koorbanken staan vooraan beeldjes van de twaalf apostelen (enkele gestolen). Een indrukwekkend triomfkruis is opgehangen aan de kooringang.

Glasramen: * (*J*): Naamheiligen en wapenschilden (met referenties naar de stad, het land, de paus en de bisschoppen van toen)

8. KAPEL VAN DE H. JOZEF

Altaar met gepolychromeerde retabels en centraal beeld van St Jozef met kind Jezus

(L) **Glasramen** : Taferelen uit het leven van de H. Jozef

9. RECHTER DWARSBEUK

Bas-reliëf in natuursteen in een rijk versierde nis: Sint-Martinus wordt geroepen om bisschop te worden van Tours in Frankrijk

Schilderij:

"Sint-Martinus deelt zijn mantel met arme"
- onbekend auteur, 18e eeuw

Schilderij: "Jezus aan het kruis tussen Maria en Heilige Johannes, aan de voet Heilige Maria Magdalena", paneel, 17e eeuw

(M) **Glasramen:** Naamheiligen van de toenmalige leden van de kerkfabriek, hun echtgenote en kinderen.

10. RECHTER ZIJBEUK

Glasramen: * (*N*): Koning David gehuldigd door Abigail – **Aanbidding der Wijzen** – Bezoek van de koningin van Saba aan koning Salomon -Thema: de hulde

* (*O*): Mozes bij het neerdalen van de Sinai - **Jezus te midden van de leraars** - Daniël en koning Baltazar - Thema: het woord Gods

* (*P*): Mozes doet water ontspringen uit de rots – **Het doopsel van Christus** - Eliseüs en de Syriër Naaman - Thema: het water

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

*(Q): David en de profeet Nathan - **Jezus en de boetvaardige zondares** - Jonas in Ninive - Thema: oneindigheid van Gods barmhartigheid

*(R): Izaak zegent Jakob - **Jezus en de kinderen** – Jakob zegent de zonen van Jozef - Thema: de zegen

*(S): Het brandend braambos - **De gedaanteverandering van Jezus** – De droom van Jakob - Thema: de Godsopenbaring

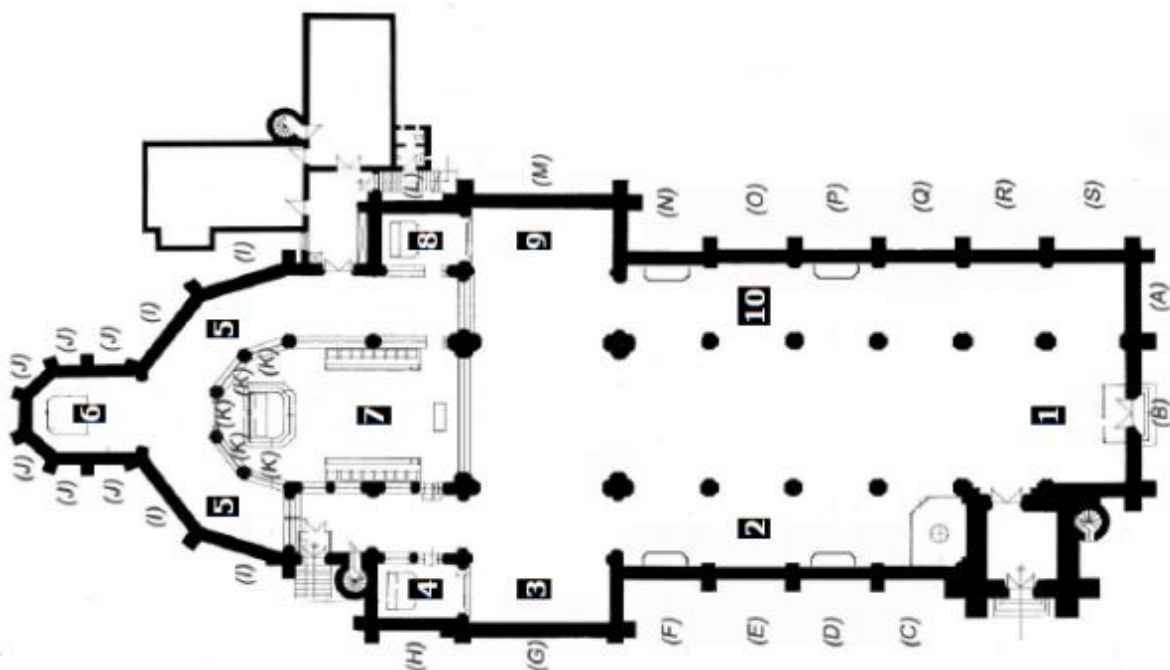
Let ook op de verschillende **Neogotische gepolychromeerde heiligenbeelden** op sokkel – onder meer van de Sint-Martinus met gans aan zijn voeten, Sint-Rochus met pelgrimsstaf en engel en hond, Sint-Petrus, Sint-Paulus, Heilig Hart van Jezus, Onze-Lieve-Vrouw en Kind Jezus en drie Mariabeelden, Sint-Antonius van Padua, Heilige Theresia, Sint-Anna, Sint-Philomena, Sint-Rita, Sint-Bernadette, Sint-Gerardus Majella, Sint-Franciscus-Xaverius en Piëta – vormen een representatieve staalkaart van de devotie eind 19de eeuw.

Weekkapel: Beeldhouwwerk van het Sint-Hubertus van gepolychromeerd hout dateert volgens opschrift uit de 16de eeuw en is vermoedelijk afkomstig uit de oude kerk.

Schilderij: "Piëta met wenende engelen", doek, 18e eeuw;

Bibliografie

- Onroerend erfgoed Oost-Vlaanderen, beschermingsarchief.
- Pattin M. 1992: De neogotische Sint-Martinuskerk te Ronse van architect Modeste De Noyette, *Annalen GOKRTIXLI*, 57- 105
- Vanderkimpen J. 1996: *Sint-Martinus Ronse, 1896-1996*, Ronse.

PLATTEGROND

Bespreking:

- De kerk beschikt over een sacristie en weekkapel. Deze weekkapel wordt als zaal gebruikt voor lezingen, catechese, enz ...
- Sanitair: er is één toilet.
- De kerk zelf is toegankelijk voor andersvaliden, dankzij speciale oprijplaten.

2.2.2.3 Bouwfysische toestand

Beschrijving: zie beheersplan:

Het **beheersplan** (opgemaakt door het architectenbureau Bressers i.s.m. Erfgoed Oost-Vlaanderen, de Technische Dienst van de stad Ronse en de kerkraad) ligt ter goedkeuring bij het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Bespreking:

Beschrijving: zie beheersplan:

Het **beheersplan** (opgemaakt door het architectenbureau Bressers i.s.m. Erfgoed Oost-Vlaanderen, de Technische Dienst van de stad Ronse en de kerkraad) ligt ter goedkeuring bij het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Bespreking:

- De bouwfysische toestand is goed, grote werken dringen zich niet onmiddellijk op.
- Recente inspectierapporten van monumentenwacht:
 - Rapport Bouwkundige Inspectie O-45/40381/2016/B Monumentenwacht.
 - Rapport Inspectie Interieur O-45/40381/2016/I Monumentenwacht.
 - Inspectieverslag Heleblitz mbt. het periodiek nazicht van de bliksembeveiliging.
 - Recente inspectie Monumentenwacht op 1 en 17 april 2025.
- Recente restauraties:
 - Onderhoudsdossier: 'Herstelling aan daken, goten en gevels (plaatselijk) ' (10/10/2008 – 2009)
 - Toegankelijkheid: voorzien van speciale oprijplaten voor mindervaliden (2014)
 - Keuring van de vernieuwde elektriciteit. (2013 & 2014)
 - Alle buitendeuren en -ramen zijn geschilderd (2015-2016) en waar nodig hersteld.
 - Recent werden afzonderlijke elektriciteitsleidingen getrokken om in alle veiligheid culturele- en christelijk geïnspireerde activiteiten mogelijk te maken. (2016)
 - De beide zijkapellen werden in de oorspronkelijke staat hersteld en hiervoor werd de witte verlaag verwijderd. (2019)
 - Vernieuwen van de bestaande luchtgenerator op gas door een zuiniger en efficiënter toestel. In de sacristie en winterkapel werden de oude gasradiatoren vervangen door radiatoren met thermostatische kraan. (2019)
 - De hele kerk werd voorzien van led-verlichting. (2024)

2.2.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Foto: (Icarus Projects)

Plan: Beschermd Monument & Stadsgezicht (voor details zie Beheersplan Sint-Martinuskerk Ronse)

- Het kerkgebouw behoort tot een beschermd stadsgezicht.
- Er zijn 4 ruime parkings in de onmiddellijke omgeving van de kerk: Politieke Gevangenenstraat, Kerkplein, Ferrantstraat en de parking Portois aan de Oude Vesten.
- Er is een toilet in het kerkgebouw.
- De aankoop van lichte roestvrije oprijplaten maken de kerk ook voor rolstoelgebruikers vlot toegankelijk.
- De bereikbaarheid van de kerk is optimaal:
 - 400 m van de Grote Markt,
 - 650 m van het trein- en busstation.

2.2.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

PASTORALE ACTIVITEITEN:

EUCCHARISTIEVIERINGEN

- ✓ Maandelijks is er een tweetalige eucharistieviering om 10 uur op de eerste zondag van de maand met ongeveer 100 à 150 230 personen (verschillende nationaliteiten).
- ✓ Tweetalige eucharistieviering bij alle hoogdagen.
- ✓ Huwelijksvieringen, begrafenissen met koor en organist.
- ✓ Doopselvieringen tijdens de eucharistieviering
- ✓ Samana - Dag van de Chronische zieken: Tweetalige Eucharistieviering met gelegenheid tot ziekenzalving.
- ✓ 11-november: Feest van Sint-Martinus: tweetalige eucharistieviering.

GEBEDSVIERINGEN

- ✓ Op de andere zondagen gaat er een tweetalige gebedsviering door om 10 uur
- ✓ Op vrijdagavond is er aanbidding op 17.30 u., om 18.00 u. rozenkrans en om 18.30 u. gebedsviering
- ✓ Goede-Vrijdag: Kruisweg om 15 uur
- ✓ Gebedsviering van de Goddelijke Barmhartigheid op tweede Paaszondag

CATECHESE

- ✓ Krijgt een nieuwe vorm in de eengemaakte parochie Heilige Hermes.
- ✓ Recollectiedag voor de kinderen 1x/jaar Nederlandstalig.
- ✓ Intergenerationele oudervergaderingen wordt aangepast in samenwerking met de eengemaakte parochie.
- ✓ Catechese voor de Nederlandstalige en de Franstalige 1e Communie: om de 2 weken na Nieuwjaar tot 1e Communie.
3 gezinsvieringen in het eerste trimester: 1e zondag april, Pasen en Moederdag.
- ✓ Eerste Communievieringen: Nederlandstalig op Hemelvaartdag en Franstalige tijdens de zondagse eucharistie.

ANDERE ACTIVITEITEN

- ✓ Open Kerk: dagelijks van 10.00 tot 17.00 uur
- ✓ Communiebedeling aan huis: ± 140 personen/maand (inclusief wekelijks WZC De Linde)
- ✓ Wekelijks koor-repetitie met organist en koorleiders: Sint-Martinuskoor, Scola Gregoriana en Gregoriuskoor
- ✓ Recepties na de eucharistievieringen bij bijzondere gelegenheden
- ✓ Armeenzorg (Sint-Vincentius a Paulo en De Vrolijke Kring)
- ✓ Samana: samenkomsten met zieken rond Kerst, Pasen, Wittentak ...

SOCIO-CULTURELE ACTIVITEITEN

- ✓ Bezoeken toeristische dienst met stadsgids
- ✓ Schoolbezoeken
- ✓ Concerten
- ✓ Tentoonstellingen

2.3 SINT-ANTONIUS VAN PADUA

2.3.1 Identificatie

St.-Antonius van Padua.

Geografische ligging

Elzeelsesteenweg 297, 9600 Ronse

Provincie: Oost Vlaanderen.

Plaats in kerkelijke structuur

Bisdom: Gent

Dekenaat: Oudenaarde

Parochie: Heilige Hermes

Eigenaar: Kerkfabriek Heilige Hermes

Bescherming:

is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Minderbroedersklooster en parochiekerk Sint-Antonius sinds 20-06-2023

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3.2 Beschrijving

2.3.2.1 Cultuurhistorische waarde

Algemene Beschrijving

Een zaalkerk .

- Er is een sacristie, zijgang vooraan links in de kerk.
- De parochiekerk van St.-Antonius van Padua is in een typisch Franciscaanse stijl gebouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis:

Op 10 april 1938 werd de St.-Antonius kerk ingezegend door Mgr. Coppieters, Bisschop van Gent. Pas in 1960 werd officieel de St.-Antonius kerk parochiekerk.

In 2018 is het precies 80 jaar geleden zijn dat deze typisch franciscaanse kerk werd ingewijd. Deze kerk is doorheen heel deze periode een zeer geliefd oord van gebed geweest voor Ronsenaars en St.-Antonius-vrienden uit de weidse omgeving.

Inventaris en nieuwe bestemming roerend erfgoed:

De volledige inventaris roerend erfgoed is digitaal beschikbaar.

Het orgel is een Maurice Delmot-orgel geplaatst in 1961.	Zuid-Sicilië
--	--------------

De volgende roerende goederen werden opgenomen in de erfpacht regeling van 4 september 1967 tussen de VZW Minderbroeders en de parochie St.-Antonius, Kerkfabriek St.-Antonius van Padua:	
14 beelden in Franse steen van ongeveer 2 meter hoog: Sint-Jozef, H.-Hart, Sint Franciskus, H.-Bonaventura, H. Pascalis, H. Leonard, H. Ludovicus, Sinte- Elisabeth van Hongarije, H. Th�esia, H. Margaretha van Cortona, H. Clara, O.L. Vrouw, Sint Antonius, Piëta	Enkel beeld Sint-Antonius naar Abdij Grimbergen
Koperen kroon op tabernakel van hoofdaltaar	Grimbergen
Kruisweg van 14 staties: op doek geschilderd en omlijst	Madagascar Wereldmissiehulp Wereldfamiliehulp
Doopvont geschonken door Lambert Lagache in marmer	
Godslam: koperen Godslamp hangend aan hoekijzer tegen muur in het koor	
Bel met koord: koperen bel tegen muur in het koor	
Koperen kruis op hoofdaltaar	Sint-Hermes
Sacristie meubilair	
Kast in eik met schuiven	
Kast voor hangkieren	
Lessenaars kast	Grimbergen
Liturgische voorwerpen	
gewijd vaatwerk: kelk van 1935	Paters Minderbroeders
1 Ciborie	
1 Stel inox ampullen met schaal	Sint-Hermes
Wierookvat	
Doopvont keramiek	Sint-Martinus
Paaskandelaar, altaar- en tabernakelkandelaar	
2 lezenaars	

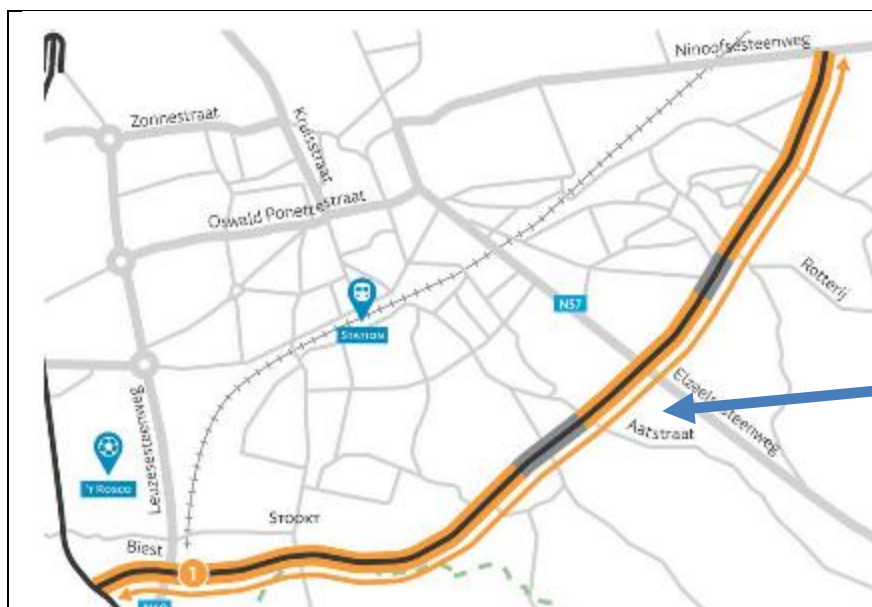
2.3.2.2 Architecturale mogelijkheden

Het kerkgebouw zal verkocht worden.

2.3.2.3 Bouwfysische toestand

De bouwfysische toestand is goed.

2.3.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De geplande ring rond Ronse zal de Aatstraat volgen en net naast de Sint-Antoniuserk en de St-Franciscuszaal lopen.

2.3.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Het kerkgebouw wordt sinds juli 2024 niet meer gebruikt voor de eredienst.

2.4 SINT-PIETER

2.4.1 Identificatie

Sint-Pieter

Geografische ligging

Lorettestraat 102, 9600 Ronse)

Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

Bisdom: Gent

Dekenaat: Oudenaarde

Parochie: Heilige Hermes

Eigenaar: Kerkfabriek Heilige Hermes

Bescherming:

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Sint-Pieter](#)
Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

2.4.2 Beschrijving

2.4.2.1 Cultuurhistorische waarde

E.H. Marc Devos wordt in 1951 pastoor en moet starten met een schuld van 400 000 BF vanwege aanpassingswerken aan de pastorij en inrichting van een noodkerk.

Onmiddellijk besluit de kerkfabriek een nieuwe kerk te bouwen. Het project zal worden gefinancierd met de opbrengst van de inmiddels opgestarte Vlaamse Kermissen en met toelagen van de staat, de stad en het bisdom.

Rond de kerkfabriek, een pastorij en de noodkerk ontstaat ook een degelijke parochiale werking. Na 25 jaar Vlaamse Kermissen beslissen de organisatoren ermee te stoppen, omdat de bouw van de kerk een dode letter was gebleven. De bouwplannen van de nieuwe St.-Pieterskerk zijn een administratieve lijdensweg geworden, o.m. door de aard van de plannen zelf en het wisselende tracé van de zuidelijke stadsring

Een nieuwe enthousiaste groep gaat echter onverschrokken verder met de organisatie van de jaarlijkse St.-Pietersfeesten. Zij besteden de opbrengst wel integraal aan de renovatie van de parochiezaal.

Wanneer op 22 maart 1987 E.H. Luc Claus pastoor wordt, krijgt de parochie een nieuwe adem. Onder zijn impuls slaagt men erin het dossier van de nieuwe kerk na 34 jaar te deblokken. De plannen van de kerk worden opgemaakt door ingenieur-architect Marc Verstraeten uit Wetteren en voor de bouwwerken zorgt de firma Juri.

Op 19 februari 1995 volgt de eerste-steenlegging. Reeds op 24 maart 1996 wordt de nieuwe kerk met grote luister ingewijd door onze bisschop Mgr. Arthur Luysterman.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Het is een van de jongste kerken van Vlaanderen. Maar het verminderende kerkbezoek dwingt om een toekomstvisie uit te werken. In verschillende vergaderingen worden de mogelijkheden voor de Sint-Pieterskerk verkend.

Na verschillende gesprekken van de kerkraad met vertegenwoordigers van de parochieploeg en met leden van Katholiek Onderwijs Ronse (KOR voorheen VKORR), wordt de beslissing genomen om over te gaan tot een **nevenbestemming**.

In de nabije omgeving bevindt zich de Wijkafdeling Sint-Pieter van BS Glorieux.

De renovatie van deze gebouwen behoren momenteel tot de prioriteiten van het Katholiek Onderwijs Ronse.

Een gedeeltelijke herbestemming van het kerkgebouw in functie van deze school zou een opportuniteit zijn. Op termijn krijgt het gebouw dan een andere, maar toch steeds katholieke bestemming.

Het kerkgebouw wordt gedeeltelijk onttrokken aan de eredienst en op 5 september 2018 verkocht aan het schoolbestuur Katholiek Onderwijs Ronse (KOR) onder voorwaarde dat het gebouw gedeeltelijk bestemd voor de eredienst blijft.

Er wordt een compartimentering aangebracht: het kerkgebouw wordt architecturaal zodanig heringericht zodat er een liturgische ruimte ontstaat, met daarnaast klaslokalen, overdekte speelzaal, sanitair, refter ...

Er wordt ook genoeg aandacht besteed naar een duurzaam karakter (gebruiksgemak, ecologisch verantwoord, prijs-kwaliteitverhouding ...) van de nevenbestemming.

In een Gebruiksovereenkomst worden de rechten en plichten vastgelegd.

Korte bespreking orgel en roerend erfgoed

- Orgel
 - AHLBORN Type: HYMNUS III
 - Aangekocht: 11/07/1995 door Paul Hoste uit Gavere bij Muziekhandel ORGELMELODIE in AALST
 - Uit tweede hand aangekocht aan ongeveer 300 à 320.000 Bfr bij de opening van de nieuwe kerk in maart 1996

- Mariabeeld

Het Mariabeeld in onze kerk is gesneden door Antoon De Block, uit Gent. Het basisidee van pastoor Luc Claus, de groei ervan en de realisatie van het beeld worden als volgt omschreven door de beeldhouwer. Het beeld werd ingewijd op 19 december 1999.

- Kruisweg (in bruikleen van Carl Vandendaele)

In de vasten van 2004 werd het kruiswegontwerp van kunstenaar Carl Vandendaele uit Ronse opgehangen in onze kerk. Mede omdat onze kerk nog over geen kruisweg beschikte, kreeg die daar nadien - door een schenking van de kunstenaar - een vast onderkomen. De iconografie volgt het traditionele schema. Daarbij blijven de opeenvolgende staties

herkenbaar, ondanks de vergaande expressionistische vervormingen.

Doordat de Jezusfiguur, met zijn witte gelaat, er

telkens anders uitziet, vervalt de kunstenaar nooit in stereotypen en winnen de composities nog aan kracht.

Assemblagekunstenaar Vandendaele gebruikte acrylverf en recuperatiemateriaal, waaronder houten latten, staaldraad en hooi. De 'finishing touch' gebeurde met Oost-Indische inkt. Achteraf heeft de kunstenaar nog een vijftiende werk toegevoegd:

De Verrijzenis.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

- Glasramen

Wijlen pastoor Luc Claus heeft steeds gedroomd van glasramen in onze nieuwe kerk. In 2006 was het tien jaar geleden dat onze kerk werd ingehuldigd. De parochieploeg en de liturgische groep wilden, samen met de zeer gewaardeerde steun van Pater Marc, zijn opvolger, diens droom concreet gestalte geven. Ook wenste pastoor Luc Claus reeds lang dat de firma Mestdagh en designer Ingrid Meyvaert, uit Gent, met het ontwerp en de plaatsing zou worden belast. Trouwens, enkele jaren geleden heeft deze nog - tijdens het leven van Luc - in onze kerk tentoongesteld. De firma Mestdagh geniet overigens grote faam: in 2005 heeft zij nieuwe glasramen ontworpen en geplaatst in de Geboortekerk te Betlehem. Pastoor Luc had voor zijn

droom al behoorlijk wat middelen voorzien en verworven via enkele giften. Ook werd aan alle parochianen de mogelijkheid geboden het project te steunen.

De glasramen werden geplaatst in de beide vensters achteraan in de kerk. Het ene raam is een tafereel met de patroon van de kerk: "Sint Pieter aanroept Jezus in de storm op het meer". Het andere visualiseert het motief dat pastoor Luc altijd heeft gekoesterd: "Jezus roept ons allen samen". Het eerste raam was al tegen Pasen 2006 klaar en werd eerst tentoongesteld in St.-Niklaaskerk te Gent! De plechtige inhuldiging in onze kerk had plaats ter gelegenheid van de St.-Pietersfeesten, tien jaar na de kerkwijding, meer bepaald op vrijdag 7 juli 2006. De inzegening gebeurde door onze bisschop Mgr. Luc Van Looy.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

▪ Beeld van Sint- Pieter

In het kader van de tentoonstelling "Kunst in Kerk" exposeerde Georges Herregods in 2007 in onze kerk religieuze schilderijen en keramieken. Na de tentoonstelling mocht de parochie in dankbaarheid een modern keramieken beeld van St.-Pieter (St-Petrus) in ontvangst nemen. Het beeld van onze patroonheilige vond dan ook dadelijk zijn verdiende plaats in de moderne ruimte die onze kerk is.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Volledige inventaris van de kerkelijke meubilaire goederen is digitaal beschikbaar bij MEEMOO.

2.4.2.2 Architecturale mogelijkheden

Het kerkgebouw is nu eigendom van Katholiek Onderwijs Ronse (KOR).

2.4.2.3 Bouwfysische toestand

Parochiekerk Sint-Pieter. Moderne bakstenen kerk volgens bouwaanvraag van 1993 naar ontwerp van architectenbureau M. Verstraeten. Inwijding op 24 maart 1996. Schip met vrij gesloten gevels onder lessenaarsdak, doch koorgedeelte verlicht door hoge ramen. Aan Oost-zijde losstaande en open betonnen klokkendoel. Sober interieur met open binnenruimte.

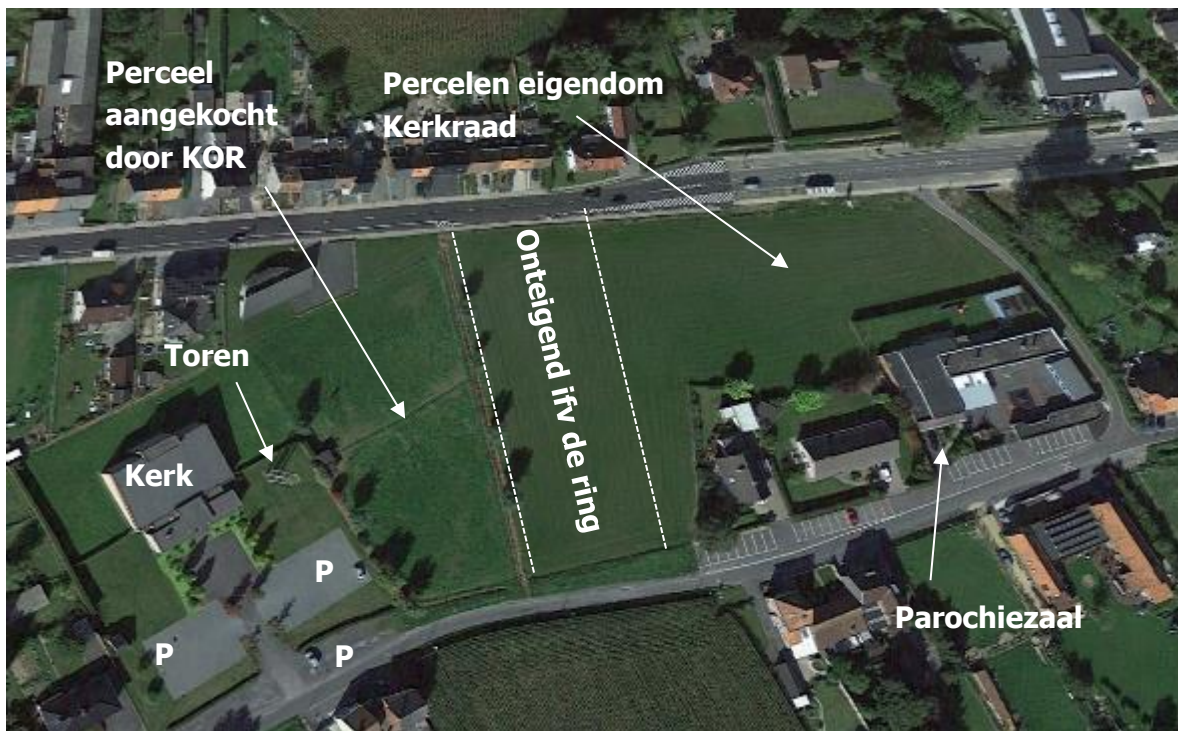
Liturgische ruimte

De verbouwing van het kerkgebouw in functie van de nevenbestemming is voltooid sinds januari 2021. De geloofsgemeenschap krijgt twee klassen ter beschikking voor de eredienst.

Een gebruiksovereenkomst rond rechten en plichten wordt opgemaakt met het schoolbestuur. Deze samenwerking verloopt zeer goed in onderlinge samenwerking.

De KOR neemt alle kosten rond onderhoud, nutvoorzieningen, eigenaarsverzekering ... op zich. De kerkfabriek neemt enkel een verzekering voor derden.

2.4.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De geplande ring rond Ronse zal net naast de Sint-Pieterskerk lopen en verder aansluiten met de Ninoofse steenweg. Er werden hiervoor al percelen onteigend.

2.4.3.1 Nevenbestemming

- Na de verkoop van het kerkgebouw aan Katholiek Onderwijs Ronse (KOR) op 5 september 2018 werden de werken gestart tot compartimentering van het gebouw. Behalve de liturgische ruimte en een aanpalende ruimte die gebruikt wordt als sacristie, bezet de school alle lokalen. Sinds de verbouwing trekt de school meer leerlingen aan.

2.4.3.2 Aanpalende percelen

- Op het kerkdomein bevindt zich een ruime parking voor een 50-tal auto's en aan de straatkant kunnen er nog meer dan 30 auto's staan.
- De kerkraad bezit nog verschillende aanpalende percelen, die verpacht worden.
- Op 19 februari 2025 werd nog een perceel verkocht aan KOR in functie van de uitbreiding van de school Campus Sint-Pieter.

2.4.3.3 Parochiezaal De Spil

In de onmiddellijke omgeving bevindt zich multifunctionele zaal met een goede accommodatie. Deze ruimte wordt frequent gebruikt voor de activiteiten van de verschillende verenigingen en ook door de plaatselijke school.

Ze beschikt ook over een ruime parking en wordt verhuurd aan derden.

2.4.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Liturgische activiteiten

De liturgische ruimte wordt hoofdzakelijk gebruikt voor de eredienst.

Sinds juli 2024 is er maandelijks op de derde zondag van de maand en op de hoogdagen een eucharistieviering om 9 uur. Op andere zondagen is er een gebedsdienst. Ook doopsels, huwelijken en begrafenissen kunnen in de ruimte doorgaan.

Gemiddeld woont een 60-tal gelovigen de viering bij.

Voor zowel gewone zondags- als themavieringen (Vormsel, eerste communie, Lichtmis, Kerst-middernachtmis, allerzielenvieringen, begrafenis, huwelijk, doopsel ...) kunnen we rekenen op de directe of indirecte inbreng van een verschillende vrijwilligers.

De **parochieploeg** werd reeds opgericht begin jaren '90 en stelt het 'scenario' van elke viering samen. In samenspraak met de voorganger kiezen zij de teksten en de liederen van de zondagsvieringen en van de speciale diensten. Er zijn gedetailleerde tekstbrochures voor voorganger en lector. Alle gelovigen kunnen in de vieringen tekst en zang actief meevolgen in de wekelijks aangepaste gebedsblaadjes.

De **voorgangers** van de gebedsdiensten leiden een keer per maand een verzorgde viering.

Voor het klaarzetten van **benodigdheden** bij elke viering kunnen wij rekenen op trouwe medewerkers. Zij zorgen voor het kerkgebouw als een goede huisvader en rapporteren alle problemen die opduiken.

Iedere week, maar ook bij speciale gelegenheden, komen er smaakvolle **bloemenversiering** op en rond het altaar. De thema's van de vieringen worden in tekeningen en teksten uitgewerkt op de daartoe bestemde **panelen**.

Misdienaars zijn in elke viering aanwezig en vervullen een belangrijke functie in de liturgie (de offergaven aanbrenge, de omhaling doen ...)

Ook de **lector** heeft binnen onze viering een belangrijke rol. Hij leest de teksten, kondigt hij de liederen aan en helpt bij de communiebedeling.

Het **Sint-Pieterskoor** is in de eucharistie niet weg te denken. Zij repeteren wekelijks op donderdag van 18.30 tot 19.30 uur in de kerk. Het repertoire bevat zowel eenstemmige als meerstemmige oude en hedendaagse liederen. Het koor luistert de zondagsvieringen op, besteedt veel zorg aan de middernachtmis van Kerstmis, de bedevaarten naar kapel Wittentak en kapel O-L-V van Lorette en de St.-Pietersfeesten.

Het koor wordt steeds begeleid door onze vaste **organist**.

Bij **begravenissen** en **doopsels** zijn er telkens verschillende medewerkers aanwezig om de voorganger te helpen.

De kerk krijgt tweemaal per jaar een grondige **schoonmaakbeurt**. Hiervoor kunnen wij telkens rekenen op een geëngageerde ploeg van vrijwilligers.

Alle informatie over de kerk, alle vieringen, activiteiten ... vind je terug op de verzorgde **website** <http://www.dekenaat-ronse.be/site.php/stpieter/home> die regelmatig wordt bijgewerkt.

Andere activiteiten in het kerkgebouw

Er is een goede verstandhouding met de school Campus Sint Pieter.

De liturgische ruimte wordt ook door hen gebruikt voor bezinning en de leerlingen van het eerste leerjaar vieren hier hun eerste communie.

Ook andere bevriende organisaties gebruiken de ruimte voor eucharistievieringen.

De kerk wordt occasioneel gebruikt voor andere activiteiten. Hiervoor bestaat er een standaardcontract. Er zijn altijd een of meerdere leden van de kerkraad aanwezig bij de activiteiten. Zij hebben de sleutel, zorgen voor het toezicht en controleren achteraf de ruimte.

- Conferenties,
- Recepties (in de inkomhal),
- Koorrepetities (wekelijks op donderdagavond),
- Tentoonstellingen,
- ...

Verenigingen actief op onze parochie

- Samana

Een actieve ziekenzorgkern zet zich sinds 1986 met een aantal vrijwilligers in voor de zieke mensen van de parochie. Zij doen dat met een geregeld bezoeken, gezellige bijeenkomsten en een aantal uitstappen. Onze jaarlijkse bedevaarten en toeristische uitstap staan ook open voor rolwagengebruikers.

Bovendien worden onze zieken bedacht met een attentie ter gelegenheid van Pasen, Kerstmis en de dag van de chronisch zieke mens.

Ziekenzorg stelt zich vooral tot doel zieken in de wereld van de 'gezonden' te integreren. De werking wordt gesteund door de Christelijke Mutualiteit.

- Kaartersclub

De tweede donderdag van iedere maand is iedereen welkom in onze parochiezaal De Spil om 14 uur. Sinds de stichting in 1990 groeit de club gestaag en vrijwillige medewerkers verzekeren een goed onthaal.

- Sinterklaascomité

De Sint komt in de parochiezaal voor alle kinderen beneden de 10 jaar, die de uitnodigingsbrief beantwoorden en aanwezig zijn op het namiddagfeest. Om dit alles te financieren organiseert het Sinterklaascomité dan ook een avondje 'Kaas voor Klaas'.

- Spimako

"Spimako" is de naam van de **St.-Pieters-Mannen**kookclub.

Sinds 1989 wordt elk jaar een reeks van 2x4 kooklessen gegeven aan 24 mannen die zich graag eens oefenen in de kookkunst. Onder leiding van een deskundige lesgeefster bereiden zij telkens een volledig menu, dat ze daarna gezamenlijk met ludieke commentaren uitgebreid consumeren. Als feestelijk toemaatje demonstreren zij tijdens de laatste les hun kookkunst voor de partners. Tijdens die les ontvangen zij hun "diploma" en de obligate opmerkingen of hun respectievelijke "buis/buizen"!

De 'Spimakers' betekenen ondertussen een vaste waarde op de St.-Pietersparochie. Zo verzorgden zij al enkele welgesmaakte recepties. Ook staat die kookploeg garant voor het eetmaal voor het plaatselijk schoolfeest.

Een en ander bracht mee dat ook onder impuls van SPIMAKO de keukenuitrusting van de parochiezaal De Spil model mag staan voor andere parochiale centra.

2.5 ONZE-LIEVE-VROUW VAN ALTIJDDURENDE BIJSTAND

2.5.1 Identificatie

Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand -
Klijpekerk

Geografische ligging

Zonnestraat 514, 9600 Ronse (wijk: De Klijpe)
Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

Bisdom: Gent
Dekenaat: Oudenaarde
Parochie: Heilige Hermes

Eigenaar: Kerkfabriek Heilige Hermes

Bescherming(en)

is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Altijddurende Bijstand](#) sinds 20-06-2023

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5.2 Beschrijving

2.5.2.1 Cultuurhistorische waarde

- De Klijpekerk is één der vijf parochiekerken van de stad. Ze is toegewijd aan Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand.
- Het was E.H. Daniël Blanquaert, die het initiatief nam tot het bouwen van de kerk, toen hij in 1951 aangesteld werd als eerste pastoor van de nieuwe parochie. De stichting van de parochie dateert van 2 juni 1951 (Koninklijk Besluit) en van 31 augustus 1951 (Bisschoppelijke Kanonieke Oprichting).
- De kerk werd – in vervanging van een noodkerkje – naar de plannen van architect Raoul Van Houtte uit Gent, gebouwd door de bouwonderneming Lagache-Dumont uit Ronse in een neo-romaanse stijl (rood/bruine bakstenen) tijdens de periode 1957 – 1960.
- Op 13 oktober 1957 werd de hoeksteen gelegd en Mgr. Callewaert consacreerde de kerk op 25 maart 1961.
- 204 fundeerpalen van 13 meter dragen het gebouw. De kerk is opgetrokken in kruisvorm en bestaat uit een schip, een absiskoor, een winterkapel (capaciteit van een veertigtal gelovigen), een rouwkapel, een doopkapel, twee bergruimtes, een toilet, een oksaal, een repetitieruimte/vormselcatecheselokaal en twee sacristies.
- De spitse toren met een hoogte van 68 meter draagt een klok van 800 kg.
- Voor de kerk bevindt zich een cirkelvormig atrium – wit geschilderd en uniek in zijn vorm -, afgesloten met smeedijzeren hekkens. In het Vlaamse landsgedeelte bestaat een

gelijkaardig bouwwerk alleen in de kerk van de Dominicanen Knokke-Zoute, maar dan vierkantig. Midden het atrium treffen we een waterput aan in gekloven marmer. In de overdekte galerijen zijn de veertien kruiswegstaties naar een idee van Romano Guardini (handen) aangebracht. Zij werden ontworpen door de kunstenaar Maria Hasemeyer uit Raeren-Eupen. Rechts bevindt zich een arduinen doopvont.

- Door tal van prachtige glasramen in de winterkapel, in het atrium, in de doopkapel en in de kerk tovert het zonlicht een klare, frisse en feestelijke stemming in de open kerk (geen pijlers). De glasramen zijn van de hand van Emil Probst uit Saarbrücken en het meest recente glasraam (een rosas boven het orgel) werd ontworpen door Jan Leenknecht uit Ronse.
- Op de gevel van de kerk en boven het toegangshek van het atrium werden in 2001 twee keramieken beelden van Onze Lieve Vrouw aangebracht.
- In het kerkschip hangen, links en rechts, eigentijdse wandtapijten, die een deel van de litanie van Onze-Lieve Vrouw voorstellen. Zij werden ontworpen en geweven door Mila Wiertz-Getz uit Aachen.
- In het hoogkoor, boven het vroeger hoofdaltaar uit Portugees graniet (4000 kg), hangt een Christusbeeld in hout, daterend uit de 16de eeuw. Op het zijaltaar staat een keramieken Mariabeeld, ontworpen door Maria Hasemeyer.
- Het kerkschip biedt plaats aan 300 gelovigen in kniel/zitbanken uit Franse eik op een eiken parketvloer.
- De kerk bezit een elektro-pneumatisch orgel met 24 registers, 2 manualen en pedaal. De fronttekening werd gemaakt door Raoul Van Houtte uit Gent en de uitvoering gebeurde door A Thunus te Malmédy.

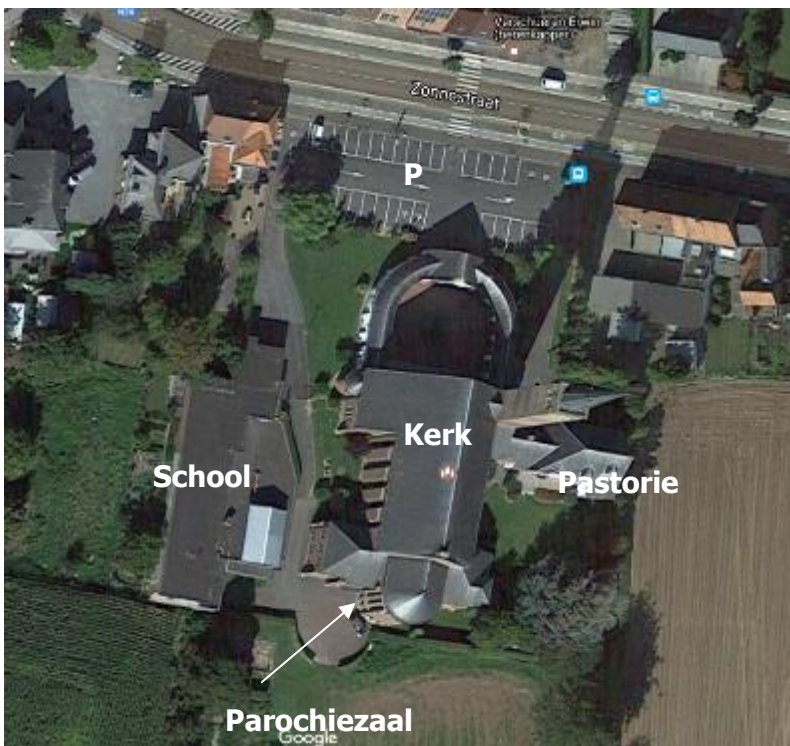
2.5.2.2 Architecturale mogelijkheden

- Uit de plannen van het kadaster blijkt dat de kerk, de pastorie, door metselwerk één geheel vormend met de kerk en de parochiezaal, ondergebracht in de kelderruimtes van de kerk, één onlosmakelijk geheel uitmaken en eigendom zijn van de kerkfabriek van bovenvermelde parochie.
- Achter de kerk liggen een weiland (zie plannen), en een recent aangelegd terras die eveneens eigendom zijn van de kerkfabriek.
- Voor de kerk ligt een verharde parking met een maximumcapaciteit van een vijftigtal wagens, waarvan de stad Ronse eigenaar is.
- Naast de kerk, aan dezelfde parking, ligt een wijkschool – onderdeel van de Basisschool Sint-Antoniuscollege – waar kleuters en lagere schoolkinderen tot en met het vierde leerjaar gehuisvest zijn. Het Katholiek Onderwijs Ronse is eigenaar van de gebouwen.
- Tussen de kerk en het schoolgebouw ligt de geasfalteerde toegangsweg (eigendom van de kerkfabriek) tot de parochiezaal.
- De parochiezaal wordt sinds 16 januari 1989 verhuurd tegen een symbolische frank aan de VZW Parochiecomité Klijpe – identificatienummer 4946/89 (ondernemingsnummer 0439.042.982) – verschenen in het Belgisch Staatsblad van 27 april 1989 -.
- Wat betreft de aanwezige voorzieningen wordt verwezen naar het gedeelte fysische toestand van de gebouwen.

2.5.2.3 Bouwfysische toestand

- De kerk beschikt over een plichtsbewuste en goed besturende kerkfabriek, waarin alle taken worden toevertrouwd aan personen die vroeger of ook nu nog professioneel te maken hadden/hebben met de materie, waarvoor zij binnen het kerkbestuur verantwoordelijkheid dragen.
- Voor alle onderhoudsbeurten (tuinen, verwarming, elektriciteit, daken, schilderwerken, klokken, orgel, ...) werkt het kerkbestuur samen met erkende firma's. Daarnaast kan zij rekenen op de hulp van een groot aantal vrijwilligers.
- Recent werd het atrium herschilderd, werden alle glasramen met voorzetrampen beveiligd en geïsoleerd, werden verlichtingspalen aangebracht op de weg van de kerk naar de parochiezaal, werden alle lampen vervangen door Led-lampen,... Ook in de pastorie en in de parochiezaal wordt de infrastructuur op regelmatige basis onderhouden en aangepast.
- Het kerkgebouw is via een vast hellend vlak toegankelijk voor andersvaliden.
- Toiletten in de kerk en het sanitair blok in de parochiezaal verhogen "het comfort".
- De ruime en veilige parking voor de kerk is ontegensprekelijk een pluspunt.

2.5.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Zoals blijkt uit het luchtbeeld beschikt de site over een ruime parking (50 voertuigen). Naast het kerkgebouw bevindt zich het schoolgebouw (wijkafdeling Klijpe, onderdeel van het Sint-Antoniuscollege).

Het kerkgebouw is via het openbaar vervoer bereikbaar via de bushalte (zowel De Lijn als TEC) gelegen net voor het atrium van onze kerk.

Aan het kerkgebouw hangt de pastorie met de pastoretuin,

eigendom van de Kerkfabriek.

Onder de kerk bevindt zich een ruime parochiezaal (met een maximumcapaciteit van 220 personen).

2.5.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- **De kerk:** onttrokken aan de eredienst. De laatste eucharistieviering had plaats op 12 januari 2025 en werd bijgewoond door 500 mensen ...
- **De pastorie:** werd verkocht en doet dienst als kinderdagverblijf.
- **De parochiezaal en de omgeving:** Zoals hoger beschreven heeft de VZW Parochiecomité Klijpe het dagelijks beheer er van. In haar statuten onder titel II, artikel 3, staat het doel van de vereniging beschreven. Het luidt als volgt: " bevorderen van de vriendschapsbanden onder de parochianen; opsmukken en uitbaten (verhuren) van de parochiezaal, organiseren van parochiefeesten en het beoefenen van alle activiteiten, die er rechtstreeks of onrechtstreeks mee verband houden." Deze zaal is praktisch elk weekend verhuurd voor één of andere activiteit. De financiële bonus, die hier aan vastzit, laat ons toe de infrastructuur van de zaal te onderhouden en te updaten. De weide achteraan de kerk, waar eertijds "het vakantieplein (VP)" huisde, biedt de mogelijkheid aan de jonge jeugd om te kamperen en te ravotten op ca 100a grasland. Onder de noemer "parochiaal leven" staan de steeds weerkomende activiteiten van deze initiatiefnemers opgesomd.
- Binnen onze kleine gemeenschap zijn de leden van de verschillende parochiale groepen nogal multifunctioneel inzetbaar:
 - **Kerkfabriek:** is opgeheven
 - **VZW parochiecomité Klijpe:** is de echte motor van de parochie (17 comitéleden – een mengeling van jong en wat minder jong - en hun partners) en bevordert het parochiale, sociale en liturgische leven. De zaal is het hart van De Klijpe en het parochiecomité wil deze graag verder in erfpacht krijgen. ...
 - **Parochiekoor:** is opgeheven, gezien er geen liturgische diensten meer zijn
 - **Klijpeschool:** staat met hun 90 schoolkinderen, verdeeld over vier graadsklassen, in voor een kwalitatief en christelijk geïnspireerd onderwijs en een "hartelijke" opvoeding van "elk" kind, draagt de voorbereiding en viering van de eerste communie en organiseert een grootouders- en schoolfeest ...
 - **Vormselcatechist:** opgeheven, alles is gecentraliseerd in de nieuwe parochie H. Hermesonze catechist, de pastoor en enkele logistieke ondersteuners weten de kandidaat-vormelingen te kneden, hen degelijk voor te bereiden en hen te begeleiden op de weg van een christelijk leven ...
 - **BIN KLIJPE:** bouwde in samenwerking met het stadsbestuur en de politie een veiligheidspreventienet voor de burgers ...
 - **Fotoclub Ronse:** organiseert elk najaar een fototentoonstelling en omkadert de parochiefeesten met hun creaties ...

2.6 KAPEL VAN ONZE-LIEVE-VROUW VAN WITTENTAK

2.6.1 Identificatie

Kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Wittentak

Geografische ligging

Kappellestraat, 9600 Ronse
Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

Bisdom: Gent
Dekenaat: Oudenaarde
Parochie: Sint-Hermes tot 2025
nu: Heilige Hermes

Eigenaar: Kerkfabriek Heilige Hermes

Beschermingen:

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 20-06-2023
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Wittentak](#). Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 20-06-2023
- is deel van de aanduiding als erfgoedlandschap [Hotondberg - Bois Joly tot Kuithol](#)
Deze aanduiding was geldig van 28-08-2014 tot 30-06-2016

2.6.2 Beschrijving

2.6.2.1 Cultuurhistorische waarde

Kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Wittentak. Gelegen aan de rand van een bospark met Sequiadreef in de Zandstraat op grond geschonken door de familie Cambier. De oorspronkelijke veelhoekige kapel, opgericht in 1637-1639 na de pestepidemie van 1635-1636, bevond zich iets meer zuidwaarts, op de hoek met de Molekensstraat. Nieuwe bedevaartkapel toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw en Heilig Rochus gebouwd onder impuls van de familie Cambier. Neogotische kapel naar ontwerp van architect Hendrik Geirnaert en onder leiding van aannemer J. Hantson in 1891, zie jaarsteen in koor. Ingewijd in 1892 één jaar na de eerstesteenlegging. Gerestaureerd in 1968. Gelegen op een verhevenheid met bidbanken aan weerszij van het middenpad met trap aangebracht in 1948 afgezoomd door lindendreefje en omgeven door beukenhaag. Omringd door bakstenen ommegangkappelletjes met witstenen reliëfs met veertien kruiswegstaties van 1984 afkomstig van een klooster in Ramegnies-Chin.

Bron: BOGAERT C., LANCLUS K., TACK A. & VERBEECK M. 1998: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Oudenaarde, Kanton Ronse*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 15n3, Brussel - Turnhout.

Auteurs: [Bogaert, Chris](#); [Lanclus, Kathleen](#)

Datum: 1998

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: [Agentschap Onroerend Erfgoed \(AOE\)](#)

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.6.2.2 Architecturale mogelijkheden

-

2.6.2.3 Bouwfysische toestand

Niet georiënteerde bakstenen kapel van vier traveeën onder zadeldak (leien) met vorstkam, met rechthoekige afgesloten koor en aanleunende sacristie. Voorpuntgevel met neogotische spitsboogdeur met ijzeren beslag, toegankelijk via trap met recente ijzeren leuning, spitsbogig drielicht; achthoekige arkel met twee geledingen als klokkentorentje. Zijgevels met spitsboogvensters tussen versneden steunberen. Eveneens spitsbogig drielicht in het koor.

Witgeschilderd *interieur*, oorspronkelijk met polychromie, en houten spitstongewelf. Trap naar doksaal met ijzeren leuning. Doksaal vernieuwd in 1983 met hergebruik van de communiebank van R. Rooms van 1883 uit de Sint-Hermeskerk als balustrade.

Mobilair. Verschillende polychrome plaasteren heiligenbeelden op consoles. Neogotisch houten retabel van verdwenen altaar van R. Rooms (Gent). Neogotische kruisweg op panelen geschilderd en gevat in neogotische houten omlijsting. Acht gebrandschilderde glasramen met heiligenfiguren, in het koor van het glazeniersatelier van A. Verhaegen van 1892, andere van J. Casier onder meer gedateerd 1900, 1903, 1905, 1907 en 1911 en één modern glasraam van M. Leenknecht van 1960.

- WYBRAEKE D., *O.L.V. ten Wittentak, doorheen de geschiedenis... samengesteld n.a.v. 100 jaar neo-gotische kapel*, Ronse, 1991.

2.6.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kapel is vlot bereikbaar en beschikt over een ruime parking, eigendom van de VZW Parochiale Werken Ronse.

2.6.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kapel is buiten de wintermaanden dagelijks open voor bezoek en persoonlijk gebed. Ze wordt door wandelaars van Ronse en regio bijzonder gewaardeerd. De kleine site werd uitgeroepen tot 'mooiste plek van Ronse'. Geregeld worden aanvragen gericht om in de kapel doopsels en huwelijken te laten doorgaan. De kapel staat cultisch evenwel louter in dienst van de Mariadevotie die jaarlijks met een goed bijgewoonde noveen (aanvang de laatste zondag van juni) gezamenlijk wordt gepraktiseerd. Georganiseerde bedevaarten worden positief onthaald, naar vermogen begeleid en meestal gecombineerd met een bezoek aan de gerestaureerde Sint-Hermesbasiliek.

2.7 KAPEL VAN ONZE-LIEVE-VROUW VAN LORETTE

2.7.1 Identificatie

Kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Lorette

Geografische ligging

IJsmolenstraat 105, 9600 Ronse
Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

Bisdom: Gent
Dekenaat: Oudenaarde
Parochie: Sint-Pieter tot 2025
nu: Heilige Hermes

Eigenaar: Stad Ronse

Beschermingen:

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 20-06-2023
- is aangeduid als beschermd monument sinds 30-01-1947
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Lorette](#)
Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 20-06-2023

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.7.2 Beschrijving

2.7.2.1 Cultuurhistorische waarde

Zogenaamde Kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Lorette, gelegen op de glooiende "IJsmolenkouter" op de zuidflank van de Muziekberg. Kapel in laatgotische stijl gebouwd in 1674-1676 in opdracht van kanunnik Christophorus de le Tenre, pastoor van de Sint-Martinusparochie, met goedkeuring van de aartsbisschop van Mechelen. Tijdens de Franse revolutie verbeurd verklaard. In 1806 toelating tot heropening. Bediend door een kapelaan uit de stad tot in 1817, vanaf toen buiten gebruik. Gerestaureerd in 1890 en in 1922, na verschuiving van de Fortuinberg, heropbouw van bakstenen voorgevel en terug in gebruik voor eredienst.

Voor de kapel werd in breuksteen een "Grot van Lourdes" opgericht, volgens een herdenkingssteen "*Anno Domini 1930/ dono dedit/ familia/ L. Dedonder*".

Mobilair.

Relikwie met 2 steentjes van de Casa Santa in Loreto, onderaan is een klein briefje op de ruwe bruine stof genaaid met een getuigschrift van de bisschop van Ancona.

Twee houten beelden: een gestoffeerd beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Lorette, oorspronkelijk een Sint-Hermesbeeld, en een beeld van Sint-Anna ten Drieën.

Vier plaasteren heiligenbeelden op sokkels.

Schilderij: Boodschap van de engel aan Maria (1922?) op koormuur; schilderij met voorstelling van Heilige Angela Merici afkomstig uit het clarissenklooster.

Altaarsteen uit 16de eeuw of ouder volledig bedekt met graffiti in gotisch schrift afkomstig van het oude hoofdaltaar van de kapittel- of Sint-Hermeskerk. Eén neogotische biechtstoel. Gerestaureerde op doek geschilderde kruiswegtaferelen in houten kader.

[Inventarisatie bouwkundig erfgoed Ronse](#) (geografische inventarisatie: van 01-01-1996 tot 31-12-1998)

2.7.2.2 Architecturale mogelijkheden

- De kapel heeft een capaciteit van 80 stoelen.
De ruimte is 14 m lang en 8 m breed.
- Er is ook een oksaal met een elektrisch orgel en 20 stoelen.
- Geen toilet aanwezig in de kapel.

2.7.2.3 Bouwfysische toestand

Gebouwtje opgetrokken uit baksteen met verwerking van ijzerzandsteen voor plint en venster- en deuromlijstingen. Georiënteerde eenbeukige kapel van twee traveeën onder zadeldak (schubvormige leien) met vierkante dakruiter en rechthoekig koortje met kleine sacristie onder mank zadeldak. Overstek gesteund door zandstenen consoles. Westgevel, tuitgevel afgewerkt met vlechtingen, met rondboogdeurtje in vernieuwde (1976) zandstenen omlijsting met waterlijst en voluutvormige sluitsteen, met vermelding "ANNO 1676" op de imposten. Eikenhouten vleugel deur met gesmeed ijzeren beslag. Erboven rechthoekig getralied venster. Twee eenvoudige met zandstenen omlijste spitsboogvensters in de zijgevels met ruitvormig glas in lood. Oostgevel van schip en koor eveneens afgewerkt met vlechtingen.

In 1997 herschilderd interieur met houten spitsbooggewelf ter vervanging van het oorspronkelijke gestucte tongewelf.

- Het gebouw is eigendom van de Stad Ronse.
- De elektrische leidingen werden vernieuw en alle verlichting werd vervangen door led-armaturen. (2019)
- De oude mazoutkachel werd vervangen door een elektrische installatie met een wandketel en 4 radiatoren. (2019)
- Het interieur werd volledig geschilderd. (2019)

2.7.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

- De kapel ligt aan de voet van de Muziekberg, een toeristische site die druk bezocht wordt.
- Zoals blijkt uit het luchtbeeld beschikt de kapel over een kleine parking (6 voertuigen). Ruime parking in de onmiddellijk omgeving (Tsjaka/De Ijssmolenhoeve).

2.7.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Het **beschermcomité** van de kapel zorgt ervoor dat de traditie verder gedragen wordt.
- De kapel heeft een rijke geschiedenis en wordt door de toeristische dienst van de Stad bezocht tijdens gidstoeren.
- De jaarlijkse **noveen** start gewoonlijk op 25 maart, feest van Maria Boodschap. Gedurende negen dagen, wordt om 18.10 u. de rozenkrans gebeden, gevolgd om 18.30 u. met een eucharistieviering. Elke dag verwelkomen wij een koor uit de omgeving die de eucharistie opluistert samen met hun priester die voorgaat. Gemiddeld nemen dagelijks een 40-tal gelovigen deel aan de noveen.
- Volgend jaar bestaat de kapel 350 jaar. Wij willen dit **jubileum** met gepaste luister beleven.
- Op Drievuldigheidszondag, de zondag na Pinksteren, Het Schrijn wordt de kapel binnengedragen.
- Op het feest van de Heilige Drievuldigheid, de zondag na Pinksteren, maakt Ronse zich klaar voor de **Fiertel**.
Sinds 1976, het 300-jarig bestaan van de kapel, maakt de Fiertelommegang hier een officiële stop. De klok van de kapel geeft aan dat het schrijn de Kanarieberg afdaald. De Kapel van Lorette zet haar deuren wagenwijd open om de bedevaarders van de Fiertelommegang te verwelkomen.
De dragers brengen het Sint-Hermeschrijn met de relikwie van de Patroon van de Stad Ronse in de Kapel. Ze houden een gebedspauze op de bedevaartweg van meer dan 32 km.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

3 NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1 Pastoraal plan Heilige Hermes parochie Ronse

Situatieschets

1. De Stad Ronse (ca. 27.000 inwoners) vormt wegens zijn ligging, historiek en stedelijk karakter **een entiteit op zich**.

2. Op kerkelijk vlak vertoont de stad een unieke **verstrengeling van kerkelijke traditie, samenleving en politiek**.

Ronse dankt zijn bestaan aan de 'Amandiaanse' christianisering (7de eeuw) en aan de bijkomende cultus rond zijn patroon, de vroege martelaar Hermes, van wie de relieken er berusten sinds 860. De bedevaarten in de middeleeuwen naar deze heilige die aangeroepen wordt tegen geestesziekten en bezetenheid, hebben de uitgroei van de stad Ronse bewerkt. Vandaar de kenmerkende gehechtheid van de Ronsenaars aan de 'stichter' van hun stad. Ronse wordt dan ook 'de Hermesstad' genoemd.

Gelovig of niet, tot op heden kan niemand omheen deze in de kern religieus-devotionele traditie, wat jaarlijks 'explodeert' in de Grote Ommegang op de grenzen van de stad die sinds 1090 massaal en nagenoeg ononderbroken plaatsheeft.

3. Dat belet niet dat de **neergang van het christelijk belijden** en kerkelijk toebehoren ook alhier sterk voelbaar is.

De cijfers van de *sacramentenpraktijk* over een periode van 10 jaar, telkens in vergelijking met 2014, geven dat duidelijk aan:

	2014	2023-2024
Doopsels	130	99
Eerste communie	145	71
Vormsels	130	57
Huwelijken	16	8
Uitvaarten	131	67

De *zondagspraktijk* loopt terug zowel op een gewone zondag, als op een hoogfeest:

- o in 2018: 797 en 1326;
- o in 2023: 485 en 709 aanwezigen

Gewijde bedienaars op heden: 1 priester, 1 diaken

4. De neergang van de kerkbetrokkenheid noopt tot **een grondige herstructurering**, van 5 parochies naar 1, van 5 kerkgebouwen naar 2.

Er resten nog twee volwaardige (monumentale en geklasseerde) kerken, op 650 m. van elkaar gelegen: de Sint-Hermesbasiliek en –crypte (ca. 1500 en 1089), de Sint-Martinuskerk (1899). De

recente Sint-Petruskerk (1996), op 2,6 km. van de basiliek verwijderd, met de plaatselijke school in nevenbestemming, is gedeeltelijk aan de eredienst onttrokken.

Deze herstructurering betekent in feite een terugkeer naar de situatie van de 19e eeuw. De uitbreidingen met 3 parochies en kerken in de 20e eeuw worden nu weer ingeperkt.

Buiten de uren van de erediensten hebben zowel in de basiliek als in de Sint-Martinuskerk toeristische rondleidingen plaats en bieden ze geschikte ruimten voor koorrepetities, schoolvieringen, concerten, exposities en voordrachten.

5. Tot op vandaag beschikt de 'nieuwe' parochie Ronse ook over **twee belangrijke kapellen** die, naast de Hermescultus, de traditionele Mariaverering vooral door een jaarlijkse noveen hooghouden:

- de kapel van 'O.L.V. van Wittentak' (met beeld van 1439; buiten de wintermaanden steeds geopend, genoemd als liggend op 'de mooiste plek van Ronse')
- de kapel van 'O.L.V. van Lorette' (17e eeuw; geklasseerd 1947; op verzoek open).

Beide kapellen worden toeristisch, tijdens wandelingen of rondleidingen, sterk gewaardeerd.

6. De voormalige Sint-Hermes collegiale kerk werd omwille van zijn aloude, levendige Hermescultus tot '**basilica minor**' verheven (pauselijk decreet 16.10.2018). Daardoor is een samenwerkingsverband ontstaan tussen de Stad Ronse en de 'Pontificia Commissione di Archeologia Sacra' die o.m. de 'Catacomba di Sant' Ermete' (de oorspronkelijke graf- en cultusplaats in Rome) behartigt. De basilicale erkenning bespoedigde bovendien de langverwachte, integrale restauratie van de Sint-Hermesbasiliek in Ronse die binnenkort, na 6 jaar intense werkzaamheden, afloopt (herinhuldiging 23.2.2025).

Het ligt voor de hand dat dit voor de Stad belangrijkste bouwkundige patrimonium met de door haar gerenoveerde omgevende centrale oorsprongssite ('De Vrijheid') ook de aangewezen ruimte wordt voor de centrering van een hernieuwde pastoraal.

3.2 Samenvoeging 5 parochies – Nieuwe parochie Heilige Hermes

Op **11 september 2024** ontving de minister van Binnenlands Bestuur van het Bisdom Gent de samenvoegingsaanvraag voor de erkende lokale geloofsgemeenschap "Sint- Antonius" Ronse met de erkende lokale geloofsgemeenschap "Sint-Martinus" Ronse met de erkende lokale geloofsgemeenschap "Sint-Pieter" Ronse met de erkende lokale geloofsgemeenschap "Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand" Ronse en met de erkende lokale geloofsgemeenschap "Sint-Hermes" Ronse.

Het representatief orgaan diende deze aanvraag in overeenkomstig artikel 37 van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021.

Deze aanvraag werd ontvankelijk verklaard op **20 september 2024**.

De samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschap Sint-Antonius te Ronse met de erkende lokale geloofsgemeenschap Sint-Martinus te Ronse met de erkende lokale geloofsgemeenschap Sint-Pieter te Ronse met de erkende lokale geloofsgemeenschap Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand te Ronse en met de erkende lokale geloofsgemeenschap Sint-Hermes te Ronse, wordt erkend door Minister Hilde Crevits op **26 februari 2025**.

De kerkfabriek "**Heilige Hermes**" te Ronse is het te behouden bestuur. De nieuwe gebiedsomschrijving behelst de gebiedsomschrijving van de samengevoegde eredienstbesturen Het verscheen in het Belgisch Staatsblad op **12 maart 2025**.

3.3 Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

3.3.1 Sint-Hermes

De samenvattende beschrijving van **het actueel gebruik van de Sint-Hermesbasiliek** biedt voldoende argumenten om de basiliek (en de Sint-Hermescrypte) prioritair voor de eredienst te behouden. De cultus van de Stadspatroon van Ronse is dermate levendig dat het aanwijzen van de basiliek als 'dé parochiekerk' voor de bevolking een evidentie is. In het gangbaar taalgebruik wordt Ronse trouwens 'de Hermesstad' genoemd.

De karakteristieke Hermestoren rijst op, vanwaar men de stad ook binnenkomt. Hij wordt het hele jaar door na zonsondergang belicht en geldt als één van de herkenbare symbolen van de stad. Met de Sint-Martinuskerk is de basiliek de enige kerk in de stad en regio die overdag het hele jaar open is voor bezinning zowel als bezoeken.

Binnen het prioritair cultische kader van de basiliek en crypte zal het huidige, veelvuldig culturele gebruik ervan in de toekomst bestendig worden.

Een aantal praktische gegevens vervolledigen de keuze voor het behouden van de Sint-Hermesbasiliek voor de eredienst en passende culturele activiteiten. De basiliek beschikt over voldoende zitplaatsen, in de omgeving over ruime parkeergelegenheid, en de nabijgelegen zaal 't Kapittel' met een capaciteit voor 300 aanwezigen. In en rond de basiliek is camera-beveiliging voorhanden. Bovendien is de toegankelijkheid voor minder validen zowel naar de basiliek als naar de crypte verzekerd.

Geüpdatete versie 4 mei 2025

E.H. Michel T'JOEN, Rector Sint-Hermes-basiliek

Andre BELLINCK, voorzitter kerkraad

3.3.2 Sint-Martinus

Sint-Martinuskerk fasering van de evolutie:

- tot eind 2031 behoud van de huidige situatie van de vieringen
- vanaf 2026 behoud van:
 - Weekendvieringen,
 - Doopselvieringen, huwelijken en begrafenissen,
 - Momenten van aanbidding en gebedsvieringen.

Medegebruik:

- Sociale functie: De gemeenschap van St- Martinus is gewaardeerd als een ontmoetingsplaats waar mensen van verschillende culturen thuis zijn. Het bevordert hun integratie in de stad. De kerk kan gebruikt worden voor lezingen, voor activiteiten die de integratie van vreemdelingen bevorderen (in een stad met meer dan 80 nationaliteiten), oecumenische gesprekken, catechese of ontmoetingen met ouders van vormelingen ...
- Culturele functie: het kerkgebouw is zeer goed geschikt voor het organiseren van allerlei culturele activiteiten.
- Toeristische functie: de neogotische kerk is een zeer waardevol en gewaardeerd gebouw dat door de gidsen van de stad frequent wordt bezocht.

Middelen om naar eenheid te groeien:

- parochieblad: redactiecomité samengesteld uit leden v/d verschillende gemeenschappen,
- website,
- uitbouw van een missionaire pastoraal (sacramenten, ziekenzorg, catechese ...),
- een betere communicatie tussen de gemeenschappen,
- het bevorderen van het organiseren van gemeenschappelijke activiteiten,
- een gemeenschappelijk secretariaat.

3.3.3 Sint-Antonius van Padua

- Wat het toekomstig gebruik van de kerk betreft, werd gedacht aan de aanpalende school. Campus Sint-Franciscus kwam op de eerste plaats in aanmerking voor een nevenbestemming van de kerk. Deze bloeiende wijkschool huisvest momenteel 5 kleuterklassen en 4 klassen lager onderwijs. Deze klassen zijn, omwille van de materiële staat ervan, dringend aan renovatie toe. Maar deze besprekingen met het schoolbestuur van Katholiek Onderwijs Ronse (KOR) liepen vast.
- In 2014 werd door de sociale huisvestingsmaatschappij "Vlaamse Ardennen" een project opgestart met het oog op de verbouwing van het Minderbroeders klooster aanpalend aan de parochie kerk. 24 sociale appartementen werden in het kloostergebouw gerealiseerd. Er was grote interesse om het bestaande project uit te breiden met het kerkgebouw. De onderhandelingen met de woonmaatschappij zijn vergevorderd. De kerk wordt binnenkort verkocht. Er zijn al plannen uitgetekend om 18 sociale appartementen onder te brengen in het kerkgebouw in drie verschillende bouwlagen.
- Van de Paters Minderbroeders werd de schriftelijke toestemming gekregen om een bestemmingswijziging te doen naar de sociale huisvesting Vlaamse Ardennen.
- Bij de verkoop dient vanuit de kerkfabriek St.-Antonius uitdrukkelijk rekening gehouden te worden met de hoger vermelde clause uit de notariële akte van 31/3/2000 bij de overdracht van de St.-Antonius kerk door de VZW "Minderbroeders" met zetel te St.-Truiden aan de kerkfabriek van de parochie St.-Antonius, zoals beschreven: "De overnemer zal aan het verkregen goed geen wijziging aan de thans bestaande bestemming ten behoeve van de Katholieke Eredienst mogen geven, zonder toelating van de overdrager".

3.3.4 Sint-Pieter

De parochie blijft actief verder werken met een grote groep vrijwilligers: een parochieploeg, lectoren, acolieten en het koor met dirigent en organist.

Op 12 maart werd de eengemaakte parochie Heilige Hermes een feit. De liturgische ruimte wordt nu beheerd door de Kerkfabriek Heilige Hermes.

Het gebruik van deze liturgische gebedsruimte kan op termijn stoppen indien deze gemeenschap te klein wordt of er geen bedienaars meer zijn.

Deze liturgische ruimte zal dan ook door de school worden ingenomen.

3.3.5 Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand

De gemeenschap van de Klijpe hoopt dat kerk en zaal worden gescheiden. Best mogelijk, gezien de afzonderlijke toegangswegen.

De kerk zou verkocht worden. De nodige attesten en plannen liggen bij notaris Floris Ghys in Kluisbergen. Enkele kopers hebben zich reeds aangemeld. De zaal wil het parochiecomité Klijpe opnieuw verwerven via erfpacht. Zij hebben daartoe al 700 handtekeningen verzameld op petitielijsten.

Op dinsdag 13 mei had een vergadering plaats met een afvaardiging van Kerkfabriek Hermes en de VZW parochiecomité Klijpe. In verdere contacten wordt verder gedebatteerd over deze items.

3.3.6 Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Wittentak

Analoog met de levendige verankering van de Sint-Hermesbasiliek en ook de Lorettekapel in het bevolkingsgevoel wordt de Wittentakkapel in zijn huidig functioneren bestendigd.

Naast de Kerkfabriek van de heilige Hermesparochie neemt een werkgroep (het 'Wittentak-comité') de zorg waar voor het instandhouden en de verbetering van de kapel en het gebedsoord. Als eerste, dringende opdracht dient zich thans de herschildering van het interieur op.

3.3.7 Onze-Lieve-Vrouw van Lorette

Het beschermcomité van de kapel zorgt sinds 2017 voor de kapel. Zes gemotiveerde actieve vrienden vinden dit een waardevolle taak die ze als vrijwilliger opnemen.

Na een geslaagde renovatie in 2019 proberen ze graag de traditie verder te laten leven en de noveen zo lang mogelijk in stand te houden.

Voor de jubileumviering van 2026 willen ze de nodige aandacht trekken en mensen blijven motiveren om de kapel te bezoeken.

De nabijheid van het Muziekbos, de IJsmolenhoeve en Tsjaka zullen misschien in de toekomst een mooie toeristische nevenbestemming bieden voor de geklasseerde kapel.

4 BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen de kerkfabriek Heilige Hermes en gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van Gent en door de gemeenteraad.